2005

YILLIK FAALİYET RAPORU

tepav | epri

Ekonomi Politikaları Araştırma Enstitüsü

Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı bağımsız ve araştırma ve bilgiye dayalı politika önerileri üretmek ve Türkiye'deki politika tartışmalarının içeriğini zenginleştirmek için 2004 yılının ikinci yarısında özel bir Vakıf olarak kuruldu ve 2004'ün Aralık ayında fiilen çalışmalarına başladı. TEPAV bünyesinde Vakıf gayesine uygun olarak akademik araştırma çalışmalarını yürütmek için ilk olarak Ekonomi Politikaları Araştırma Enstitüsü (EPRI) oluşturuldu ve çalışmalara başlandı. Programlar biçiminde örgütlenen EPRI, halen Ekonomi Etütleri, Yönetişim Etütleri ve Dış Politika Etütleri alanlarında faaliyetler sürdürülüyor.

Vakfa bağışlanan kuruluş fonu ve buradan sağlanan düzenli gelir yapılan çalışmaların bağımsızlığını güvence altına alıyor ve niteliğini artırıyor. Bu düzenli gelir sayesinde yüksek vasıflı araştırmacılar tam zamanlı olarak politika analizlerine temel teşkil edecek araştırmalar yapabiliyor, alanlarında önde gelen uzmanlar bilgi üretimine katkıda bulunmak için toplantılara davet edilebiliyor, kendilerini kanıtlamış düşünce kuruluşlarıyla sağlam bağlar kurulabiliyor.

Ekonomi Politikaları Araştırma Enstitüsü'nün resmi kuruluşundan sonraki ilk tam çalışma yılında faaliyetlerimizi üç amaç doğrultusunda yönlendirdik: Vakfın kapasitesinin artırılması; politika yapıcılar, bürokratlar, mesleki örgütler ve diğer ulusal ve uluslararası strateji kuruluşlarıyla ağ kurmak ve kendimizi ciddi ve söyledikleri dikkate alınan tarafsız bir araştırma kuruluşu olarak kabul ettirmek.

2005 yılı içerisinde her üç amaca da ulaştık. Her üç programımız da, en az birer lokomotif projeyi ciddi yurtiçi ve yurtdışı partnerlerle birlikte tasarlayıp uygulamaya başladı. Yürüttüğümüz projeler, düzenlediğimiz toplantılar, ulusal ve uluslararası düzeylerde kurduğumuz ilişkiler sayesinde 2006 yılının daha da verimli geçeceğini şimdiden söyleyebiliriz.

2005 yılı, kuruluşunu 2004 sonunda gerçekleştirdiğimiz Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı'nın (TEPAV) ilk faaliyet yılı oldu.

TEPAV'ı, son yıllarda ülkemizde yaşanan yapısal dönüşümün sonucu olarak, artık ekonomik büyümenin kamu destekleri ya da harcamalarından değil şirketler kesiminin dinamiklerinden kaynaklandığı ve bu yeni ortamı anlayıp bu ortamda büyümeyi sürdürülebilir kılacak politikalar üretmek için bir bağımsız araştırma merkezine ihtiyacımız olduğu düşüncesiyle kurmuştuk.

Kurduğumuz araştırma merkezinin tam anlamıyla bağımsız olmasına büyük bir önem verdik. Bu nedenle, araştırma merkezini kurumsal açıdan bağımsız olması için özel bir vakıf şeklinde yapılandırdık. Bağımsızlığın temeli olan sağlam mali altyapıyı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin katkısıyla oluşturulan bir kuruluş fonu ile sağladık. Böylece TEPAV'ın bu fonun neması ile kendisine sağlam bir araştırma altyapısı oluşturmasını istedik.

Ülkemizde şirketler kesimin gelişiminin sadece ekonomi politikalarına bağlı olmadığını biliyorduk. Uygulanan ekonomik politikaların yanısıra dış politikadaki gelişmeler ve idari kararların da iktisadi hayatı yakından ilgilendirdiğini düşünüyorduk. Bu yüzden TEPAV altında kurduğumuz Ekonomi Politikaları Araştırma Enstitüsü (EPRI) dahilinde ekonomi etütlerinin yanısıra, yine iktisadi perspektiften dış politika ve kamu yönetimi araştırmaları yapılacak programlar kurulmasını temin ettik.

Çok hassas olduğumuz bir diğer nokta da TEPAV | EPRI'de yapılan araştırmaların akademik düzlemle sınırlı kalmamasıydı. Bilim adamları, siyasetçi, bürokrat ve medya mensuplarını biraraya getirip, aynı dili konuşmalarını sağlayacak bir ortam oluşturmak temel gayemiz oldu. Yapılacak araştırmaların gündemi ve uygulanan politikaları belirlemesi ancak bu şekilde mümkün olabilirdi. Bu yüzden; 2005 yılında rekabet politikalarından Kıbrıs sorununa, Türkiye – ABD ilişkilerinden yerel yönetimlerde kapasite arttırmına kadar çok çeşitli konular üzerine sayısız toplantılar düzenledik. Bu toplantılara katılan yerli ve yabancı akademisyen, yönetici ve gazeteciyle fikirlerimizi paylaşma şansı bulduk. Sanayi Üniversite işbirliği için böylece yeni somut bir mecra yarattık. Sanayi üniversite arasındaki ara bağlantıyı sağladığımızı düşünüyorum.

TEPAV | EPRI'nin ülke gündemine etkisi bununla sınırlı kalmadı. Yayınlarımız birçok kez gazetelerde haber yapıldı, köşe yazarları tarafından tartışıldı. Akla hemen gelen örneklerden biri olan aylık mali izleme raporları ekonomi basınında gündemi belirledi. Kasım ayında yayınladığımız Avrupa Birliği İlerleme Raporu değerlendirmesi gazetelerin dış politika sayfalarında günlerce tartışıldı.

Tabii ki bazı uzun soluklu projelerin sonuçlarını bir yılda ortaya koymak mümkün olmadı. TEPAV | EPRI'nin hazırlıklarını büyük ölçüde tamamladığı ve raporlarını 2006'nın ilk yarısında yayınlayacağı iki proje, vakfımızın sağlam altyapısıyla gerçekleştirdiği araştırmaların ulaştığı etkinlik seviyesini sergiler nitelikte. Ülkemizde özel sektör gelişimin önündeki engellerin araştırıldığı Yatırım İklimi Raporu çok yakında Dünya Bankası tarafından yayınlanacak. Türk sanayisinin sürdürülebilir gelişmesini temin edecek politikaların tespitine girdi sağlayacak olan 11. Kalkınma Planı Sanayi Politikaları Özel İhtisas Komisyonu raporu ise, plana girdi sağlamak üzere Ocak ayında Devlet Planlama Teşkilatı'na teslim edilecek.

2005 aynı zamanda TEPAV | EPRI'nin kurumsal yapılanması açısından da önemli adımlar attığımız bir yıl oldu. TEPAV bünyesindeki ilk enstitü olan EPRI'nin kuruluşunda rol alan ülkemizin önde gelen akademisyen ve bürokratlarından oluşan kadroyu, Türkiye'nin ve dünyanın en iyi üniversitelerinden mezun genç ve dinamik bir kadroyla destekledik. Kurduğumuz bu genç kadroya dünyanın en iyi üniversitelerinde eğitim görmüş gençleri katarak ülkemizden yurtdışına olan beyin göçünü tersine çevirme konusunda bir örnek oluşturduğumuzu belirtmekten kıvanç duyuyorum.

TEPAV | EPRI'nin kurumsallaşması sadece araştırmacı kadrosundaki atılımla sınırlı kalmadı. Vakfın bağımsız denetim altına alınmasını sağlayarak uluslararası standartlarda iyi yönetişim prensiplerine uygun bir kurumsal yapı oluşmasını da temin ettik. Aynı zamanda, vakfın uluslararası standartlarda araştırma gerçekleştirecek teknik altyapıya sahip olmasını sağlayacak yatırımları da gerçekleştirdik. TEPAV | EPRI, 2006 başında Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi yerleşkesinde yapılan dört katlı yeni binasına taşınarak faaliyetlerini burada sürdürecek.

Aynı zamanda kurduğumuz bu güçlü yapıyı yerli ve yabancı birçok kuruluşla kurulan yakın ilişkilerle de kuvvetlendirdik. TEPAV | EPRI, 2005 yılında Dünya Bankası Enstitüsü, ABD'nin en güçlü düşünce kuruluşlarından olan Brookings Institution ve Center for Strategic and International Studies ve diplomatik alanda son zamanlarda büyük etkinlik kazanan bir başka düşünce kuruluşu olan International Crisis Group gibi pek çok uluslararası kuruluşla işbirliği halinde proje ve toplantılar yaptı. Öte yandan, Akdeniz ve Ortadoğu bölgesinde bir düşünce kuruluşları ağı kurma çalışmalarımız da son aşamaya gelmiş bulunuyor.

TEPAV | EPRI'nin geliştirdiği işbirlikleri düşünce kuruluşlarıyla sınırlı kalmadı. Bölgemizde demokrasinin ve iktisadi kalkınmanın anahtarının özel sektör gelişiminde olduğu inancıyla, 2005 yılında TEPAV | EPRI ve TOBB'un yakın işbirliğiyle Ortadoğu ülkelerinin iş dünyalarını biraraya getirme yönünde yoğun çaba harcadık. Bu çabamızın ilk sonucunu İsrail ve Filistin iş dünyalarının üst düzey temsilcilerini Ankara Forumu'nda biraraya getirerek almış bulunuyoruz. İş dünyası örgütleri boşlukta çalışmaz diyerek işi somut bir projeye bağlamayı tercih ettik: Ankara Forumu çerçevesinde gerçekleştirilen Gazze Şeridi'ndeki Erez Sanayi Bölgesi'nin yeniden hayata döndürülmesi projesi böylece ortaya çıktı. Proje sayesinde ülkemizin organize sanayi bölgesi deneyimini Filistinli ve İsrailli dostlarımızla paylaşma şansı bulduk. Yakında ardı ardına yapılan yatırımlarla Filistin için bir refah kaynağı haline gelecek olan Erez Sanayi Bölgesi aynı zamanda Türk iş dünyasının bölgedeki dostlarıyla paylaşabileceği büyük bir birikimi olduğunu da gösterecek. Şu anda, TEPAV | EPRI'nin bu birikimi bölge ülkelerine aktaracağı yeni projeler üzerinde çalışıyoruz. Öte yandan, sürdürdüğümüz bu çalışmaları yakın gelecekte TEPAV bünyesinde açılacak ikinci merkez olan MECID ile kurumsallaştırmayı planlıyoruz.

Önümüzdeki sene TEPAV | EPRI'nin 2005'te başlayan projelerinin sonuçlarının birer birer ortaya konacağı bir sene olacak. 2006'da geçen seneden çok daha fazla araştırma, yayın ve toplantıyla ülkemiz gündemini oluşturmayı planlıyoruz. TEPAV | EPRI'nin 2005'te yurtiçinde ve yurtdışında geliştirdiği bağlantılar da 2006'da birçok yeni proje oluşturulmasını sağlayacak.

Türkiye'nin ekonomik dönüşümü açısından son derece hayati olan 2006 yılında TEPAV | EPRI'nin yapacağı projelerle ülkemizde uygulanan politikalara yapacağı olumlu katkıların heyecanını şimdiden hissetmemek mümkün değil.

2006'nın TEPAV | EPRI için sağlam mali ve kurumsal yapısı ile Türkiye gündeminde ciddi bir araştırma kuruluşu olarak yer edindiği bir yıl olacağını ümit ediyorum.

TEPAV | EPRI'yi sağlam temeller üzerinde kurarak bir yıl gibi kısa bir zamanda bugünkü etkin ve başarılı konumuna getiren tüm yönetici ve çalışanlarına teşekkürü bir borç biliyorum.

Rifat Hisarcıklıoğlu

TEPAV Mütevelli Heyet Başkanı

2001'de uygulamaya konan ekonomik program sonucunda ekonomide olumlu yönde bir yapısal dönüşüm süreci başlamış bulunuyor. 2002 – 2004 döneminde yılda ortalama %7 civarında ekonomik büyüme oranları yaşarken, bu sene son 25 yılda ilk kez enflasyonun tek haneli rakamlara düştüğüne şahit olduk. Benim neslimin ve daha gençlerin hiç alışık olmadıkları bir iklimle karşı karşıya kaldıklarını görüyoruz. Şirketler kesiminde aynı dönemde yaşanan %30'lara varan verimlilik artışları bu dönem için ekonomik büyümeyi uzun dönem ortalamasının üzerine çıkardı.

Elbette henüz bu gelişmelerin kendi iç dinamikleriyle sürdürülebilir olduğu bir iktisadi ve siyasi yapıya ulaşmadık. Önümüzdeki dönemde ekonomik büyümenin sürdürülebilirliği şirketler kesimindeki davranış değişikliklerine hız kesmeden devam edilmesini sağlayacak kamu politikaları uygulanmasına ve verimlilik artışlarının devamının sağlanmasına bağlı bulunuyor.

TEPAV olarak misyonumuzu işte tam olarak bu noktadan hareketle tanımlıyoruz. Bu yüzden, TEPAV bünyesinde kurulan ilk enstitü olan Ekonomi Politikaları Araştırma Enstitüsü (EPRI) ilk faaliyet yılı olan 2005'te içinde olduğumuz yapısal dönüşümü anlamak ve sürdürülebilirliğini sağlayacak politikalar üretmek üzerine odaklandı. Başlıca faaliyet alanımız karar vericilerin ilk kez karşılaştıkları bu yeni iklimi anlamaları ve bu iklime uyum sağlamalarına yönelik faaliyetlerden oluştu. Büyümenin temel kaynağının özel sektör gelişimi olduğundan hareketle çalışmalarımızı şirketler kesiminin yeni ekonomik ortama en az maliyetle uyumunu sağlayacak politikalar oluşturmak üzerine yoğunlaştırdık.

Tepav | EPRI'nin ekonomi etütleri programında öncelikle yukarıda bahsettiğimiz değişimin fotoğrafını çekmeyi amaçladık. Dünya Bankası'yla beraber yürüttüğümüz 1,500 firmayı kapsayan "Yatırım Ortamı Anketi"yle firmaların yatırım yapmalarının ve verimliliklerini arttırmalarının önündeki engeller konusunda şu ana kadar yapılan en kapsamlı veri toplama çalışmasını gerçekleştirdik. 2006'da bu verilere dayanarak yayınlanacak "Yatırım Ortamı Değerlendirmesi Raporu"yla ülkemizde yatırım ortamını geliştirecek politika önerilerini ortaya koyacağız. Bu raporun iş dünyasıyla hükümet arasında politika diyaloğu sağlayan YOİKK gündeminin oluşturulmasına da ciddi katkı sağlayacağını düşünüyoruz.

Ekonomi etütleri programının bir diğer kapsamlı çalışması da "Yatırım İklimi Anketi"yle fotoğrafını çektiğimiz şirketler kesimindeki davranış değişikliklerini sürdürülmesini destekleyecek kamu politikaları oluşturulmasına yönelik olarak "Sanayi Politikaları" raporu oldu. Bu kapsamda, DPT'nin 11. Kalkınma Planı çerçevesindeki Sanayi Politikaları Özel İhtisas Komisyonu'nun raportörlüğünü üstlenerek özel sektör gelişimini sağlayacak finansmana erişim, rekabet gücü yüksek sektörlerin tespiti ve geliştirilmesi, endüstri kümeleri oluşturulması gibi konularda politika önerileri içeren kapsamlı bir Sanayi Politikaları Raporu hazırladık. Özel İhtisas Komisyonu üyesi olan birçok politika yapıcıya ulaşan ve Kalkınma Planı'na girdi sağlayacak bu raporun 2006 başında yayımlanmasını planlıyoruz.

AB ile entegrasyonun ekonomik etkilerinin anlaşılabilmesini sağlamak için yaptığımız çalışmalar da ekonomi etütleri programının faaliyetleri içinde önemli bir yer tuttu. Entegrasyon sonucu ekonomide ortaya çıkacak değişiklikleri sektörel ve bölgesel bazda analiz edilebilmesini sağlayacak bir modeller platformu olan TürkMod'un oluşturulması için merkezi Brüksel'de bulunan EcoMod ile birlikte kapsamlı bir çalışma başlattık. AB ile entegrasyonun ekonomik etkilerini sayısal olarak ortaya koyacağımız ilk raporu Nisan 2006'da kamuoyuna açıklayacağız. Şimdi gerekli veritabanlarının bir araya getirme işini tamamlamaya çalışıyoruz.

Dış politika etütleri programında, bölgemizde özel sektör gelişimini destekleyecek ve böylece hem Türkiye hem de bölge ekonomilerine karşılıklı olarak katkıda bulunacak projeler temel çalışma alanımız oldu. Bu kapsamda, içinde bulunduğumuz bölgedeki ülkelerin özel sektörleri arasındaki diyaloğu ve işbirliğini arttırmayı amaçlayan projelere öncelik verdik. TOBB adına yürüttüğümüz "Barış İçin Sanayi İnisiyatifi"nin ilk ayağı olarak İsrailli ve Filistinli işadamlarını "Ankara Forumu"nda biraraya getirdik. İsrail'in Gazze'den çekilmesi kapsamında kullanım dışı kalan Erez'deki sanayi bölgesinin yeniden canlandırılmasını sağlayacak bir proje kapsamında Türkiye'nin 20 yıllık organize sanayi bölgesi birikimini bölgeye aktarma imkânı bulduk. Öte

yandan, Filistin Odaları'nda kapasite oluşturmak amacıyla gerçekleştirdiğimiz Oda Geliştirme Projesi'nin de önümüzdeki yıl yeni işbirliği olanakları geliştirilmesine yol açacağını umuyoruz.

AB ile uyum sürecinin zamanla toplumun değişik kesimlerinde yaratabileceği sorunlara hazırlık yapmak da gündemimizin önemli bir bölümünü oluşturdu. Bu sorunlara yapılabilecek öncelikli hazırlığın AB sürecinin daha iyi anlaşılmasını sağlamak olduğunu düşündük. Bu kapsamda, kamuoyunun doğru bilgilendirilmesini sağlamak için Brüksel'de ileride AB ile ilgili haberleri yapacak kırk genç gazetecinin katıldığı iki ayrı gazeteci eğitim programı düzenleyerek, medyanın AB kurumlarını yerinde ve doğru biçimde tanımasını sağladık. Ayrıca, İstanbul ve Ankara'da müzakere stratejisi oluşturulmasına yönelik birçok toplantı organize ederek, konunun tarafları olan bürokrasi, iş dünyası ve medyanın doğru bilgiye erişimini güçlendirmeye çalıştık. Bu sene oluşturduğumuz yerel gazeteciler ve Anadolu üniversitelerindeki akademisyenler ağları sayesinde önümüzdeki yıllarda AB sürecinde toplum içinde ortaya çıkabilecek uyuşmazlıkların giderilmesine aktif katkı sağlamayı planlıyoruz. Aynı zamanda, oluşturduğumuz kapasite sayesinde özel sektörün müzakere sürecinde aktif rol almasına katkı sağlamaya da hazır bulunuyoruz.

Dış politika konusunda yaptığımız diğer çalışmalar da ekonomik dönüşümü etkileyebilecek dışsal risklerin takip edilmesi ve anlaşılmasına yönelik oldu. Bu kapsamda, Ankara'daki bürokrasi ve medya çevrelerini bilgilendirecek birçok toplantı düzenledik. Türkiye – ABD ilişkileri, Kıbrıs, Ortadoğu ve Rusya gibi birçok yakın risk unsurunun tartışıldığı bu toplantılarda birçok yabancı kanaat önderini misafir etme şansı bulduk.

Özel sektör gelişiminin kamudaki davranış değişikliklerinin sürdürülmesiyle devam edebileceğine olan inancımızın sonucu olarak yönetişim etütleri programı kapsamında yürüttüğümüz çalışmalarımızı da kamudaki reformun sürdürülmesi ve derinleştirilmesi üzerine yoğunlaştırdık. Yönetişim etütleri programının aylık olarak yayınladığı "Mali İzleme Raporları" bütçedeki gelişmeleri kolaylıkla anlaşılır biçimde kamuoyunun dikkatine sunulması sağladı. Medyada da geniş yer bulan Mali İzleme Raporları sayesinde bütçe gerçekleşmeleriyle hedefler arasındaki sapmaların ve görünmeyen harcamaların şeffaf biçimde takip edilmesi mümkün hale geldi. Aynı doğrultuda konusunda uzman çeşitli bürokrat, denetim elemanı, akademisyen, sivil toplum örgütü üyesi ve basın mensuplarının değerlendirmeleri temelinde Mali Saydamlık algı endeksi oluşturularak "Mali Saydamlık İzleme Raporu" yayınlandı. Rapor kamu maliyesini şekillendiren politikaların ne ölçüde başarılı olduğunu gözler önüne serdi.

Avrupa Birliği sürecinde de büyük önem taşıyan yerelleşme ve bölgesel kalkınma da yönetişim etütleri programı gündeminin önemli bir bölümünü oluşturdu. Dünya Bankası Enstitüsü'nün maddi desteğiyle geliştirilen "Yerel Yönetimlerin Kapasitesi'nin arttırılması" projesi kapsamında yerel yönetimlerin kapasitelerinin arttırılmasına yönelik kapsamlı çalışmalar düzenledik. Ayrıca bölgesel kalkınma ajanslarını biraraya getirecek bir ağ kurulması ve yerel düzeyde kamu – özel sektör işbirliğinin geliştirilmesi konusunda faaliyetler gerçekleştirdik.

Ekonomide yaşadığımız yapısal dönüşüm sürecinin sürdürülebilirliğini sağlayacak politikalar tasarlanması 2006 yılında da TEPAV | EPRI'nin temel çalışma alanı olacak. 2006'da geçen yıl başladığımız birçok projenin sonuçlarını alırken birçok yeni çalışma alanına da yoğunlaşacağız. Bu kapsamda, ekonomi etütleri programındaki çalışmalarımızı dönüşümün sektörel dinamiklerinin tespit edilmesi ve çeşitli sektörlerde dönüşümün sağlıklı ve en az maliyetle gerçekleşmesini sağlayacak politikalar tasarlanması üzerine yoğunlaştırmayı planlıyoruz. Analiz edeceğimiz sektörlerden ilki gelenekselden moderne geçişin somut biçimde görüldüğü perakende sektörü olacak. Sürdürülebilir büyümeye katkıda bulunacak diğer alanlarda da çalışmalarımızı sürdüreceğiz. KOBİ'lerin finansmana erişimlerinin kolaylaştırılması ve işgücü piyasasında değişik yeteneklerde eleman bulunmasına yönelik projeler gündemimizin ilk sırasında yer alıyor. Ayrıca, ülkemizde özel sektör gelişimine yönelik sağlam politika analizleri yapılmasının önündeki en büyük engel olan firma bazında veri sıkıntısının giderilmesine yönelik de kapsamlı mekanizmalar kurmayı planlıyoruz.

Dış politika konusundaki çalışmalarımız, Avrupa Birliği gündemi ve ülkemizin dışsal risk oluşturan faktörlerin takip edilmesinin yanısıra, Türkiye'nin özel sektör gelişimi konusundaki tecrübesinin bölgemizdeki diğer ülkelere aktarılması faaliyetlerine ağırlık vererek sürecek. 2006 yılında bir yandan Ankara Forumu gündemini, İsrail ve Filistin'de kurduğumuz yerel araştırma ağının ortaya koyacağı yeni projelerde desteklerken, bir yandan da hem Ortadoğu hem de Avrasya bölgesinde benzer işbirliği projeleri yapmaya devam edeceğiz. Bu kapsamda, bölge ülkelerinin iş dünyalarını biraraya getiren bir oda ağı oluşturacağız. Gerçekleştireceğimiz oda geliştirme programlarıyla bölge ülkelerinde iş dünyasının hem ekonomik ilerlemenin hem de demokratikleşmenin sağlanmasında lider roller üstlenmesine katkıda bulunmayı planlıyoruz. Bu girişimlerimizi bir "Ortadoğu Sanayi Gelişim Merkezi"yle (MECID) kurumsallaştırmak da orta vadeli hedeflerimiz arasında bulunuyor.

2006 yılında kamuda reformun sürdürülmesini takip etmeye ve reformu şekillendirecek katkılarda bulunmaya da devam edeceğiz. Yönetişim etütleri programımız bölgesel entegrasyon ve yerelleşme üzerine çalışmalarını sürdürecek. Bu konuda yapmayı planladığımız projelerden birini ülkemizde yerel otoritelere devredilen ilk hizmet olan köy hizmetlerinin yerelleşmesinin etki analizi oluşturuyor.

TEPAV | EPRI'nin kuruluşunda ortaya koyduğumuz hedeflerden biri yaptığımız çalışmaların akademik düzeyde kalmaması, hem bürokrasi, hem iş dünyası, hem de medya tarafından kolaylıkla erişilebilir olmasıydı. 2005 yılında bu hususta son derece hassas davrandık. Düzenlediğimiz tüm toplantılara tüm bu çevrelerden katılım sağlanması başlıca önceliğimiz oldu. Ayrıca, hem iş dünyasının hem de sivil toplum örgütlerinin düzenlediği pek çok organizasyonda sunumlar yaparak ürettiğimiz fikirlerin yayılmasını sağladık. Web sayfamız çalışmalarımızın kamuoyuyla paylaşımında önemli bir rol üstlendi. Birçok çalışmamız ve etkinliğimiz gazetelerde haber haline getirildi. Ayrıca, birçok köşe yazarının da yazılarında çalışmalarımıza referans yapması, kuruluşumuzun kamuoyunu şekillendirme konusunda daha ilk yıldan epey yol aldığını gösterdi. 2006 yılında da çalışmalarımızın her kesime kolaylıkla erişilebilir olması konusundaki hassasiyetimizi koruyacağız. Önümüzdeki sene, yapacağımız araştırmalar sonucu ortaya çıkacak yayınların yanısıra, 2005'te başladığımız birçok projenin sonuçlarını içeren çok sayıda yayını kamuoyuyla paylaşma fırsatı bulacağız.

2005 yılındaki tüm bu çalışmalarımızı kurduğumuz son derece genç ve dinamik bir ekiple gerçekleştirdik. Bir sene içinde genç, dinamik ve araştırmaya susamış bir ekip oluşturduk. 36 çalışanımdan 29'u otuz yaşının altında. Türkiye'nin ve dünyanın en iyi üniversitelerinden yüksek lisans derecelerine sahip birçok genç, TEPAV | EPRI'de ülkemizin gelişimine katkıda bulunacak projelerde uzun saatler boyunca çalıştılar. Bu enerjik ve birikimli araştırmacı kadromuzun önümüzdeki yıllarda yapacağımız çalışmalar için en değerli varlığımız olduğunu düşünüyorum.

Bilgi temelli araştırmalar yaparak Türkiye'deki politika analizlerine pozitif katkıda bulunmak amacıyla çıktığımız yolda; bağımsız yapılanmamız sayesinde sözüne güvenilen, analizleri ve çalışmaları dikkatle takip edilen bir düşünce kuruluşu olarak kabul görme yolunda çok kısa sürede büyük mesafe kaydettik. Bu noktaya gelebilmemizin, vakfımızın kuruluş katkısını yapan Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin ülkemizde bağımsız politika araştırmalarının önemine ilişkin vizyonu sayesinde mümkün olduğuna dikkat çekmek isterim.

Tüm bu çalışmaları gerçekleştirmemizi sağlayan ve bundan sonraki projelerimizin de dayanağını oluşturan çalışma arkadaşlarıma ve vakfımızın finansörlerine teşekkürü bir borç biliyorum.

Güven Sak

Yönetim Kurulu Başkan Vekili

2005 Faaliyetleri

2005 yılı faaliyetleri, 2004 faaliyet raporunda belirtilen alanlar doğrultusunda ve bu alanların yıl içinde Türkiye'de meydana gelen değişikliklere ve ortaya çıkan ihtiyaçlara uygun olarak daha belirgin tanımlanmasıyla gerçekleştirilmiştir. 2005 yılı faaliyetleri, 2004 Faaliyet Raporunda yer alan başlıklar altında sınıflandırılmış iken, planlanan yeni projeleri içeren 2006 İş Planı, 2005 yılı içerisinde yaşanan gelişmelere uygun olarak tasarlanan Çalışma Alanları etrafında şekillendirilmiştir.

Genel kural olarak, EPRI'nin farklı birimleri Faaliyet Raporunda ve İş Planında belirlenen esaslar çerçevesinde Vakıf Direktörü'nün onayıyla güncel konularda ve ani gelişmeler karşısında durum tespiti yapmak, karar vericileri bir araya getirmek ve politika oluşturmak için gerekli görüldüğünde toplantı, seminer ve çalıştay düzenleyebilir, Proje tasarlamak amacıyla keşif gezilerine katılabilirler.

I Ekonomi Etütleri

A. Giriş

Türkiye ekonomisinin girdiği dönüşümün hızlanarak devam edeceği önümüzdeki yıllarda, kamu politikalarının ve şirketlerin kararlarının temelini oluşturacak stratejiler için sağlıklı bilgilere ve analizlere hayati bir ihtiyaç olacaktır. TEPAV | EPRI Ekonomi Etütleri Programının yürütmekte olduğu projeler ve analizler dönüşüm sürecinde doğru kararların alınmasına ve kaynakların daha etkin kullanılmasına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Aynı zamanda vurgulanması gerekir ki Ekonomi Etütleri programındaki projelerin şekillenmesinde ve yürütülmesinde TEPAV | EPRI bünyesindeki Dış Politika Etütleri ve Yönetişim Etütleri ile işbirliği yapılması ortaya çok önemli bir sinerji çıkarmaktadır. Türkiye'de daha önce benzeri görülmemiş bu disiplinler arası araştırma ortamının meyvesi olarak ortaya çıkacak çok sayıdaki analiz Türkiye'nin gündemini belirleyecek ve karar alıcılara ışık tutacaktır.

Ekonomi Etütleri, 2005'de genel hatlarıyla öncelikli çalışma alanlarına belirlemiş ve buna yönelik kapasite oluşturmuştur. Sekiz ayrı faaliyet alanında bir yapılandırılma gerçekleştirilmesine karar verilmiştir. Aynı zamanda beraber çalışabilecek hem Türkiye'deki hem yurtdışındaki kurum ve kuruluşları, uzmanları, danışmanları ve akademisyenleri belirlemiştir. Tüm bu çalışmaların sonucunda kapsamlı bir araştırma gündemi oluşturulmuş ve 2005 yılında önemli sayıda projelere başlanmıştır. Bu projelerin büyük bir kısmı tamamlanma aşamasına gelmiştir. 2006 yılında bu projelerin sonuçlarının karar alıcılar ve kamuoyuna etkin bir şekilde tanıtılacaktır. Bunlara ek olarak çok sayıda yeni proje 2006 iş planına alınmış ve tasarlanmıştır.

B. Ekonomi Etütleri Çalışma Alanları

B.1. Yatırım Ortamı İyileştirilmesi Çalışmaları

Türkiye'de yıllardır şirketlerin rekabet gücünün önündeki başlıca engel olan makroekonomik istikrarsızlığın göreli olarak düzelmeye başladığı günümüzde şirketlerin rekabetini kısıtlayan en önemli engel olarak yatırım ortamındaki aksaklıklar ortaya çıkmaktadır. Bu aksaklıkları belirlemek, hangilerinin daha öncelikli olduğunu ortaya çıkarmak, şirketlerin performansını engelleyen faktörleri derinlemesine araştırmak ve stratejiler ve politika önerileri geliştirmek amacıyla Ekonomi Etütleri altında Yatırım Ortamı İyileştirilmesi Çalışmaları başlığı altında bir dizi proje oluşturulmuştur. Bu alandaki çalışmalar önceliklerin ve yol haritalarının belirlenmesine katkıda bulunacaktır.

B.1.1. Yatırım Ortamı Değerlendirmesi Projesi

Projenin amacı Dünya Bankası'nın birçok ülkede uygulamış olduğu Yatırım Ortamı Anketinin uygulanması, anket sonuçlarının değerlendirilerek yatırım ortamındaki başlıca sorunların belirlenmesi, şirketlerin verimliliğini etkileyen faktörlerin incelenmesi ve yatırımın önündeki engellerin azaltılmasına yönelik politika önerilerinin geliştirilmesidir.

Projenin ilk aşaması olan "Yatırım İklimi Anketi"yle imalat sanayisinde faaliyet gösteren 1,300 şirketten ülkedeki yatırım ortamının portresinin çıkarılması amacıyla niceliksel ve niteliksel bilgi toplanmıştır. Bu anketteki soruların birçoğu Dünya Bankası'nın başka ülkelerde de uyguladığı anketlerle ortak olduğu için hem Türkiye'deki şirketlerin performansını hem de yatırım ortamının kalitesini başka ülkelerle mukayese etme fırsatı olacaktır.

Yatırım Ortamı Değerlendirme Raporuna girdi sağlamak amacıyla Dünya Bankası'yla ortak arka plan çalışma alanları belirlenmiştir. Konularında uzman akademisyenlere Kayıtdışı, Doğrudan Yabancı Yatırımlar, Rekabet Politikaları, İşgücü Piyasaları, Yenilikçilik, Finansmana Erişim, Enerji, Kalite ve Standartlar gibi alanlarda Dünya Bankası kaynakları kullanılarak projeler başlatılmıştır. Bu projelerin yürütülmesinde TEPAV | EPRI Ekonomi Etütleri araştırmacıları tarafından destek sağlanmaktadır.

Projenin ikinci aşamasında Türkiye'de yatırım ortamının iyileştirmesine yönelik politika önerileri getirecek olan "Yatırım Ortamı Değerlendirme Raporu" yazılacaktır. Yatırım İklimi Anketi'nden elde edilen veriler ve yukarıda sözü edilen projelerin bulguları Değerlendirme Raporuna girdileri sağlayacaklardır.

Raporun ilk taslağı 2006 Mart'ta tamamlanacaktır. Rapor yazımı bittikten sonra anket verileri üzerinde yapılacak bilimsel araştırmaların ve ilgili konularda uzmanların yazmış olduğu Arka Plan Çalışmalarının yer aldığı bir kitap çıkarılacaktır. Rapor ve diğer çalışmalar hem kamu hem özel sektördeki karar alıcılara, Sivil Toplum Kuruluşlarına ve Medya'ya tanıtılacaktır. Aynı zamanda çalışmaların tanıtılacağı, dünyadaki örneklerin tartışılacağı uluslararası nitelikte bir konferans düzenlenmesi planlanmaktadır. Bunlara paralel olarak, kamuoyunun projeye ilgisini canlı tutmak için anket sonuçları Referans Gazetesinde düzenli olarak açıklanacaktır.

B.1.2. Doğrudan Yabancı Yatırımlar Analizi Projesi

Yatırım ortamındaki kısıtlayıcı unsurları anlamanın en iyi yollarından biri Doğrudan Yabancı Yatırımların (DYY) niye Türkiye'ye yüksek miktarda gelmediği ve gelenlerin de niye geldiğinin analizi ile mümkün olabilir. Çok uluslu şirketler yatırım kararlarını verirken birçok ülkeyi göz önünde bulundurdukları için sadece Türkiye odaklı çalışmalar yeterli olmamaktadır. Bu çerçevede, Bilkent Üniversitesi'nden Doç. Dr. Selin Sayek ile 1980 sonrası ve geniş bir ülke gurubunu kapsayacak şekilde bir DYY çalışması yapılmaktadır. Çalışmada sektörel bazda DYY'yi etkileyen faktörler detaylı olarak analiz edilmektedir. Bu çalışma Yatırım Ortamı Değerlendirme raporu yazımına girdi sağlayacak, hem de kendi başına bir akademik çalışma olarak yayınlanacaktır. Çalışmanın ilk sonuçlarının Aralık 2005'de yayımlanmasının ardından 2006'da bir konferansla akademi ve bürokrasideki karar alıcılarla paylaşılacaktır.

B.2. Rekabet Ortamı Değerlendirilmesi Projesi

B.2.1. DPT Sanayi Politikaları Özel İhtisas Komisyonu Çalışmaları

İyi tasarlanmış bir sanayi politikasının etkin olarak uygulanması Türk özel sektörünün rekabet gücünün artması ve derinleşmekte olan AB entegrasyon sürecine uyumu için ülke gündeminde temel öncelikler arasındadır. Türkiye'nin önündeki fırsatları değerlendirmesi ve bu süreçte ortaya çıkan riskleri başarıyla yönetmesi ancak etkin bir Sanayi Politikalarıyla mümkün olacaktır. Devlet Planlama Teşkilatı'nın IX. Beş Yıllık Kalkınma Planı çalışmaları çerçevesinde oluşturulan Sanayi Politikası Özel İhtisas Komisyonu'nun (ÖİK) Başkanlığına TEPAV | EPRI Direktörü Güven Sak seçilmiş ve komisyonun raportörlüğünü TEPAV | EPRI üstlenmiştir. Bu çalışmaların ürünü olarak ortaya çıkacak dokümanın belgenin Türkiye'nin 2007–2013 arasında uygulayacağı sanayi politikalarına yol gösterici olması amaçlanmaktadır.

Özel İhtisas Komisyonu birinci toplantısını Eylül 2005'de gerçekleştirmiştir. Bu toplantı öncesinde TEPAV | EPRI Ekonomi Etütleri tarafından Türk sanayisinin mevcut durumunu analiz eden bir ön rapor hazırlanarak Komisyon üyelerinin tartışmalarına zemin sağlanması amaçlanmıştır. ÖİK toplantısının ardından, TEPAV | EPRI ofisinde çevre, kayıtdışı ekonomi, finansmana erişim, kümelenme ve değer zinciri konularında toplantılar düzenlenmiştir ve uzman görüşleri alınmıştır. Bunların ardından Ekonomi Etütleri ekibi bir taslak rapor hazırlamıştır. ÖİK'nın Ekim 2005'deki ikinci toplantısında bu rapor sunulmuş ve komisyon üyelerinden görüşler alınmıştır.

2006 yılında bir dizi Yuvarlak Masa Toplantıları düzenlenecektir. Elde edilecek görüşler ve ÖİK üyelerinin yazılı görüşleri TEPAV | EPRI'nin bu konulardaki akademik çalışmaları ile birleştirilerek Sanayi Politikaları Dokümanı Şubat 2006'da tamamlanacaktır. Bu raporun sadece bürokrasi için değil aynı zamanda özel sektör için de yol gösterici olması hedeflenmektedir. Bu sebeple raporu tanıtan geniş katılımlı bir toplantı organize edilecektir.

B.2.2. Rekabet Ortamı Değerlendirme Projesi

Türkiye'deki rekabet ortamının analizi dönüşüm sürecinde gitgide artan bir öneme sahip olmaktadır. Bu bağlamda, Rekabet Ortamı Değerlendirme Projesi'nde ekonomi içinde önemli bir rolü olan ve diğer sektörlere de etkileri olan telekomünikasyon, hızlı tüketim malları, hava taşımacılığı ve elektrik sektörlerindeki rekabet koşulları ve bu koşulların yatırım ortamı üzerindeki etkilerini analiz eden raporlar hazırlatılmıştır. Raporlar, ilgili sektörlerin detaylı bir resmini çekmenin yanında, dünyada ve Türkiye'deki eğilimleri tespit ederek sektörlerde yakın gelecekte ortaya çıkacak eğilimleri de değerlendirmektedirler. Bu dört sektörel çalışmanın yanında Türkiye'de rekabet politikasının yapısal, hukuksal ve kurumsal yönlerini analiz eden bir çalışma daha hazırlanarak, rekabet politikasının nasıl yatırım ortamını iyileştirecek şekilde düzenlenebileceği irdelenmiştir.

Proje kapsamında yapılan çalışmalar Mart 2005'te yapılan bir konferansla kamuoyuna sunulmuş, ayrıca raporlar çalışma kağıtları şeklinde yayınlanmıştır. Bunun yanısıra, telekomünikasyon sektörü raporundan çıkan sonuçlardan yola çıkarak Türk Telekom'un fiyatlandırma politikasını analiz eden kısa bir politika notu yazılmış ve Rekabet Kurulu uzmanlarıyla tartışılmıştır.

B.2.3. Teşvik Sistemi Analiz Projesi

Ekonomi ve kalkınma stratejilerinin belirlenmesinde teşvik sistemi çok önemli bir rol oynamaktadır. Teşvik konusunun gündemin üst sıralarında olmasına rağmen, teşviklerin ekonomiye etkileri hakkında yapılmış çok az çalışma vardır. Böyle önemli bir konunun akademik olarak çok az irdelenmesinin sebeplerinden en önemlisi kapsamlı bir teşvik veri tabanının olmamasıdır. Teşvik sisteminin etkinliğini ölçmek ve teşvik politikalarını doğru tasarlamak için ilk olarak sağlıklı veriler toplanması ve bunların analitik bir değerlendirme sürecine tabi tutulması gerekmektedir.

Bu ihtiyaçtan hareketle, 2005 yılında TEPAV | EPRI Ekonomi Etütleri programı tüm TOBB meclis başkanlarına yollanan ve meclis üyelerince doldurulan bir yatırım teşvikleri anketi hazırlamıştır. Bu anket sayesinde, teşvik sisteminin durumu, kimlerin faydalandığı, ne tür yatırımlarda kullanıldığı, mevcut sistemdeki darboğaz ve eksiklikler analiz edilerek politika önerileri üretilebilecektir. TEPAV | EPRI Baş iktisatçı Hasan Ersel, yatırım teşvikleri üzerine yapmakta olduğu ön çalışmayı ve anketin ilk sonuçlarına ilişkin bulguları Kasım ayı içerisinde TEPAV | EPRI' de sunmuştur. Anket sonuçlarının detaylı analizi 2006 başında bir tebliğ olarak sunulacaktır. Özet sonuçlar da bir politika notu olarak medya ve bürokraside karar alıcılara sunulacaktır. Bu sonuçlar Yatırım Ortamı Değerlendirme Raporu ve Sanayi Politikası Raporu'na girdi sağlayacaktır. Bu projeye şu anki teşvik sisteminin resmini çeken ve detaylı olarak açıklayan bir çalışmayla devam edilecektir.

B.3. AB Sürecinin Türkiye Ekonomisine Etki Analizi Projesi

Türkiye ekonomisinin şu an içinde bulunduğu dönüşüm süreci Avrupa Birliği ile müzakerelerin başlamasıyla daha da hızlanacaktır. AB'ye ekonomik uyum süreci ekonomide yapısal bir değişikliği beraberinde getirecek ve bu dönüşüm sürecinde kazananın yanında kaybedenlerin de olması kaçınılmazdır. Kazanan ve kaybeden kesimlerin önceden tespit edilmesi ve uyum sürecinin etkilerinin önceden belirlenmesi uygun önlemlerin alınabilmesine olanak tanıyacaktır.

AB Sürecinin Türkiye Ekonomisine Etki Analizi Projesi işte bu amaçla uyumun ekonomik etkilerinin ölçülmesi ve bu ölçüde uygun politikaların önerilmesi için tasarlanmıştır.

TürkMod Projesi

TEPAV | EPRI ve merkezi Brüksel'de olan 'Global Economic Modelling Network (EcoMod)'ün birlikte yürüttükleri bu projenin amacı, Türkiye ekonomisi için çok sektörlü, çok bölgeli ve dinamik, AB ve dünya ekonomileriyle olan etkileşimi içerebilen modüler yapısı olan bir platform kurmaktır. "TürkMod" olarak adlandırılan ve genel denge öğelerinden gelen bu modüler platform gerek AB müzakere sürecinde iyi analizler yürütülmesinde yol gösterici olacak, gerekse Türkiye'de etki analizleri için temel mekanizmayı oluşturacaktır. Bunlara ek olarak, modelin EcoMod'un diğer model platformları ile bütünleştirildiğinde, yalnız Türkiye ekonomisindeki değil dünyadaki olası gelişmelerin de firma ve bölge bazında etkilerinin anlaşılmasına olanak tanıyacaktır. Bu yüzden, bu uzun vadeli ve kapsamlı model platformu özel sektör ve kamudaki karar alıcılar tarafından çok amaçlı kullanabilecek niteliklere sahip olacaktır.

Daha önce benzeri yapılmamış bu birbiriyle karşılıklı etkileşim içinde olan farklı türde modellerden oluşan model platformu kurma çalışmalarına 2005 yılı ilkbaharında başlanmış. AB'ye üyelik sürecinde bir gösterge oluşturması açısından ileride detaylandırılacak üç sektörlü (tarım, imalat sanayi ve hizmetler) dinamik bir genel denge modeli kurularak senaryo analizinin sonuçları alınmış Ekim 2005'de bir not halinde yayınlanmıştır. Modeli kullanmak isteyen Tarım ve Çalışma Bakanlıklarıyla görüşmeler yapılmıştır. Nisan 2006'da, bu platform kullanılarak yapılan etki analizlerine dayanan, AB müzakere sürecinde alınacak kararların, hangi sektörlere nasıl etkiler yapabileceğinin rakamsal olarak açıklanacağı bir kitap çıkarılacaktır.

B.4. Şirketler Kesiminin Yeni Kurumsal Ortama İntibakı

Özel sektörün AB hazırlığının genel bir portresini çıkarmak amacıyla 2005 yılında bir dizi faaliyet yürütülmüştür. Bu faaliyetlerin ortak amacı, Türk özel sektörünün, AB üyeliği çerçevesinde oluşacak yeni ekonomik ortama uyumunu en az maliyetle sağlamasına katkıda bulunmaktır. 2005 yılında bunlara paralel olarak, TEPAV | EPRI Ekonomi Etütleri bünyesinde, diğer çalışma alanlarında yürüten projelerin bulguları da kullanılarak, sektörel politika önerilerinin hazırlanmasına ve eğitim programlarının geliştirilmesine yönelik kapasite oluşturulmuştur.

B.4.1. Kayıtdışı Ekonomi Analizi Projesi

Yatırımcıların Türk şirketlerinin önündeki başlıca darboğaz olarak gösterdiği haksız rekabet konusunda çözümler geliştirebilmek için Bilkent Üniversitesi'nden Doç. Dr. Ümit Özlale ile birlikte kayıtdışı ekonomiyi analiz eden bir çalışma yürütülmektedir. Proje kapsamında 1988 - 2005 arasında kayıtdışı ekonominin büyüklüğü tahmin edilmiştir. Ayrıca; Yatırım Ortamı Anketinden kayıt dışılığı ilgilendiren soruların analizleri yapılarak kayıt dışılığın farklı sektörlerdeki ağırlığı, firmalara en çok hangi alanlarda avantaj sağladığı gibi konulara dair bulgulara erişilmiş ve çalışmaya bir bölüm olarak eklenmiştir.

Projenin devamında, kayıt dışılığın nasıl algılandığının ve etkilerinin daha iyi analiz edilebilmesi için 2005 yılında hazırlanan Kayıtdışılık Anketinin, TOBB vasıtasıyla bağlı odalara ve borsalara gönderilerek iş adamlarına uygulanması 2006 yılının Ocak ayında gerçekleştirilecektir. Ayrıca kayıtdışılığın sektörel dağılımı da incelenecek, bu kapsamda öncelikle hızlı tüketim malları perakendeciliği sektörü incelenecektir.

B.4.2. Modernlik Endeksi Projesi

Reel sektörün yeni kurumsal ortama intibak sırasında kayıt dışı faaliyetlerin azaltılması, yönetim ve risk anlayışının değişmesi gündemin üst sıralarında olacaktır. Bu değişim, sektörün "geleneksel" yapısından sıyrılıp "modern" bir yapıya kavuşma çabasıyla doğrudan ilgilidir. Bu yapısal dönüşümün hem sektör hem de firma seviyesinde incelenmesi birçok önemli konuya ışık tutacaktır. Bu proje, Dünya Bankası tarafından hazırlanan ve Türkiye'de TEPAV | EPRI tarafından uygulanan "Yatırım Ortamı Anketi"nin çok sayıdaki uygulamalarından ilki niteliğindedir. Projenin amacı, anketteki ilgili bölümlerden faydalanarak bir "modernlik endeksi" oluşturmak ve bu endeks yardımıyla imalat sanayimizin modernlik haritasını çıkarmaktır. Çalışmanın sonuçları ile ilgili raporun ilk taslağı tamamlanmış ve 2006'nın başında yayımlanacaktır.

B.5 Avrupa Birliği Müzakere Stratejisi Tasarım Projesi

İktisadi Analiz ve Planlama (IKAP) Çalışma Grubu

Türkiye'nin AB ile müzakere sürecinde bazı fasılların açılabilmesi için *benchmark* olarak nitelendirilen belli referans noktalarının (ön koşul) yerine getirilmesine bağlıdır. TEPAV | EPRI, bazı müzakere başlıklarının açılmaması durumunda Türkiye'nin ekonomik olarak AB sürecinden beklenen dönüşümü ne ölçüde karşılayabileceğini tespit etmek amacıyla İktisadi Analiz ve Planlama (İKAP) çalışma grubunu oluşturulmuştur.

İKAP çalışma grubunda çeşitli kamu kurumlarından ve sivil toplum kuruluşlarından temsilciler bir araya gelerek uzmanlık alanlarında katkı sağlamaktadırlar. İKAP toplantılarında Türkiye'nin iktisadi öncelikleri incelenerek, Türkiye'nin önüne AB politikalarına paralel bir iktisadi takvim geliştirebilmek amacıyla bir matris hazırlanması hedeflenmektedir. İktisadi Öncelikler Matrisi oluşturulması için çalışma grubu şu ana kadar üç kez toplanmıştır.

B.6. Vergi Reformu Çalışması

Dünya Bankası, TOBB ve TEPAV | EPRI ortaklığında yürütülen Yatırım Ortamı Değerlendirmesi anketinde vergiler ve vergi mevzuatı yatırım ortamını engelleyen en önemli etken olarak öne çıkmaktadır. Vergi oranlardaki ve vergi mevzuatındaki problemler yerli ve yabancı yatırımcıların yanında uluslararası kuruluşlar tarafından da sık sık dile getirilmektedir. Bu çerçeveden bakıldığında vergilerin incelenmesi ekonominin dönüşüm süreci içinde önemli bir rol oynamaktadır. Yatırım Ortamı Değerlendirme anketi yapılmış ve sonuçları değerlendirilmeye başlanmıştır. Bu sonuçlar eşliğinde vergilerden gelen yatırım ortamı engelleri bir ön çalışma olarak Aralık 2005'te incelenmiştir. Aynı zamanda, bu çalışma için gerekli olan veritabanının oluşturulması, eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi ve TürkMod projesi için kurulacak model platforma veri sağlanması amacıyla çeşitli faaliyetlerde bulunulmuştur. Bu çalışmaların 2006 yılında Vergi Reformu Analizi projesi altında yürütülmesi planlanmaktadır.

B.7. Tüketici Davranışları Araştırma Projesi

Ülkemizde yaşanan dönüşümün etkilerini sektörel olarak gözlemleyecek çalışmalar yapılmasına karar alıcılar için kuşkusuz yol gösterici olacaktır. Bu amaçla ilk olarak, ekonominin tamamıyla olan ilişkileri dikkate alınarak hızlı tüketim malları perakendeciliği sektörü seçilmiştir. Bu sektöre yönelik yapılan çalışmalar bir yandan, tüketici davranışlarındaki değişikliklerin sayısal olarak tespit edilmesi ve analizi; diğer yandan da sektördeki değişime yönelik konunun taraflarıyla beraber politikalar üretilmesi üzerine odaklanmıştır. Projenin sayısal analizleri içeren ilk ayağında, 1997 yılından beri hane tüketim paneli çalışmaları yürüten HTP firmasının

elindeki geniş hanehalkı tüketim veri seti kullanılması için HTP firması ile ortak çalışma alanı ve şartları belirlenmiştir. Ayrıca, söz konusu veri setiyle TEPAV | EPRI ve HTP'nin geliştirdiği endekslerin Referans Gazetesinde düzenli olarak yayımlanması için görüşmelere başlanmıştır.

Projenin ikinci ayağı içinse ilk gündem maddesi olarak Perakendecilik Yasa Tasarısı'nın ayrıntılı bir şekilde incelenmesi ve yasa tasarısının şekillenmesine yönelik politika önerileri yapılması belirlenmiştir. Bu kapsamda 29 Aralık 2005 günü yapılacak başlangıç toplantısında sektördeki perakendeci ve tedarikçilerle kamu, danışmanlık firmaları ve sivil toplum örgütlerinden diğer tarafları bir araya getirilecektir.

B.8. Gümrük Birliği'nin Türkiye Ekonomisine Etkileri

2005 yılı içerisinde Gümrük Birliği hakkında yapılan yayınlar gözden geçirilmiş, çeşitli kuruluşlarla irtibata geçilmiş ve kitabı bir araya getirmek için girişimlerde bulunulmuştur. Kitaba girecek makalelerin redaksiyonu ve çeviri işlemlerine 2006 yılı içerisinde başlanacaktır. Kitapta Gümrük Birliğinin Türkiye'nin ticaret hadleri ve ödemeler dengesi üzerine etkilerini inceleyen eserlerin yanısıra tekstil ve otomotiv gibi sektörel etkileri de ortaya koyan makaleler bir araya getirilecektir

II Dış Politika Etütleri

A. Giriş

21. yüzyıl dış politika alanında yeni fırsatların ve risklerin bir arada gündeme geldiği bir dönemin başlangıcı olmuştur: Doğu Bloğunun yıkılması ve iletişim teknolojilerinin ilerlemesi gibi gelişmeler bir yandan ülkeler arasındaki sınırların çok hızlı bir şekilde kalkmasına neden olmuş ve ekonomik büyüme ve kalkınma için önemli fırsatları ortaya çıkarmış; diğer yandan terörizm, etnik çatışma ve finans piyasalarındaki aşırı dalgalanmalar gibi tehditler tüm ülkeler açısından risklerin arttığı bir dönemi başlatmıştır.

Bu görünüm, tüm ülkeler açısından dış politika ve ekonomi alanları arasındaki bağımlılığı artırmıştır. Artık ekonomik kalkınma stratejileri dış politikadan bağımsız olarak ele alınamamaktadır. Dış dünyadaki riskler, ülke ekonomilerini tehdit eder hale gelmiştir.

Tüm bu gelişmeler ışığında son dönemlerde dış politika alanında ortaya çıkan bir başka önemli unsur ise artık, aynı ekonomi politikalarının belirlenmesi sürecinde olduğu gibi, devletin yanısıra farklı çıkar gruplarının ve sivil toplum örgütlerinin de dış politika alanında birer aktör haline gelmiş olmalarıdır. Buna paralel olarak sivil toplum örgütlerinin uluslararası ağ oluşturma çabaları yoğunluk kazanmıştır.

Türkiye açısından bir diğer önemli gelişme de 3 Ekim AB Zirvesi sonrasında alınan AB ile müzakerelerin açılması kararı olmuştur. Bu karar Türkiye'nin AB ile bütünleşme sürecini sadece bir dış politika alanı olmaktan çıkarmıştır. Tam üyelik için yürütülecek müzakere süreci ve amaçlanan Müktesebat uyumu Türkiye ekonomisinin tüm aktörleri için derin yapısal dönüşümler gerektirmektedir.

TEPAV | EPRI Dış Politika Etütleri, dış politika alanında dünyadaki ve bölgedeki bu gelişmeleri göz önünde bulundurarak ve Türkiye'de ekonomik dönüşüm sürecinin dış politika alanındaki gelişmeler ile etkileşim içinde yol alacağı bilincinde üç alanda çalışmalarını sürdürmeyi amaçlamıştır.

Bu alanlardan ilki bölgedeki özel sektör gelişimini destekleyecek ülkeler arasındaki diyalogu ve işbirliğini arttırmayı amaçlayan bölge ülkelerindeki işadamları ve odalar arasında ağ oluşturmaya yönelik faaliyetleridir. TEPAV | EPRI bölge ülkeleri özel sektörleri arasında geliştirilecek iletişim ağlarının dış politika alanında uzlaşma zeminlerinin yaratılmasında önemine inanmakta ve uluslararası risklerin böylelikle daha aza indirgeneceğine ilişkin örnekleri bölge kamuoyunun dikkatine sunmayı hedeflemektedir.

Dış Politika Etütleri'nin ikinci çalışma alanı AB ile uyum sürecinin Türkiye'nin içinde bulunduğu dönüşüm sürecine etkilerini izlemektir. Bu bakış açısıyla bir AB Çalışma grubu oluşturulmuş ve müzakere sürecinin her aşamasında, ekonomiyi doğrudan ilgilendiren konularda özel sektörü ve bu alanda çalışan sivil toplum örgütlerini bilgilendirecek çalışmalar yapılmaya başlanmıştır.

Dış politika konusunda bir diğer bir faaliyet alanı ise ekonomik dönüşümü etkileyebilecek dışsal risklerin takip edilmesine yönelik olarak gerçekleştirilen çalışmalardır. Son dönemde başta yatırım kararları olmak üzere ekonomi alanında karar alma süreçlerinin doğrudan dış politika alanındaki gelişmelerden etkilendiği açık bir şekilde gözlemlenmektedir. Bu kapsamda, Türkiye'nin ABD, Kıbrıs, Rusya, Ortadoğu ile olan ikili ilişkilerin yanı sıra bu bölgelerdeki siyasi risk yaratacak gelişmelerin takip edilmesi önemli bir unsur olarak ortaya çıkmaktadır. Dış Politika etütleri bu alanda gerçekleştirdiği çalışmalar ile gerek devlet gerekse özel sektör açısından gerekli öngörüyü oluşturmalarını sağlayacak izleme mekanizmasını oluşmasına katkıda bulunmayı hedeflemektedir.

B. Dış Politika Etütleri Araştırma Alanları

B.1. Oda Geliştirme Projesi

B.1.1. TOBB-TEPAV Oda Geliştirme Projesi

"Oda Geliştirme Eğitim Projesi"nin amacı, İslam ülkelerindeki oda sistemlerinin, TOBB'un Türkiye'de zorunlu üyelik ve demokratik seçim sistemine dayanan başarılı deneyiminden faydalanarak geliştirilmesidir. Bu yolla, tabana yayılan sermayenin etkin organizasyonu ve temsili için gerekli mekanizmaların kurulması sağlanacaktır. İslam ülkelerinin küresel ekonomiye entegrasyonlarını sağlamak için geçirecekleri dönüşümün tepeden inme değil, tabandan kaynaklanan demokratik ve katılımcı yollarla gerçekleştirilmesi, böylece reform programlarının toplum tarafından sahiplenilmesi, bölgede ekonomik büyüme ve istikrar sağlanmasına katkıda bulunacaktır.

Proje kapsamındaki ana faaliyetler, Orta Doğu ve Kuzey Afrika bölgelerindeki oda yapılarını daha iyi tanımak amacıyla düzenlenen bir anket ve oda sistemlerinin kapasitelerini arttırmak için hazırlanmış eğitim programlarıdır. Oda seçimleri, finans mekanizmaları, karar alıcı merciler gibi konular üzerine 14 sorudan oluşan anket, İslam Odaları Birliği vasıtası ile üye ülkelere dağıtılmıştır. Bu anket, projenin hazırlanması aşamasında önemli bir veri olarak kullanılacaktır.

Bahsedilen eğitim programlarının ilki ise, Ankara Forumu Projesi ile işbirliği içinde 3-10 Eylül tarihlerinde Filistin oda ve organize sanayi bölgeleri yetkilileri için hazırlanmıştır. Bu eğitim çerçevesinde Batı Şeria ve Gazze bölgelerinden toplam 13 Filistinli oda yetkilisi, 1 Filistin Ticaret, Sanayi ve Ziraat Odaları Federasyonu yetkilisi ve 3 Filistin Sanayi Bölgeleri ve Serbest Bölgeler Yüksek İdaresi yetkilisi, eğitim almak ve Türkiye'nin odalar ve Organize Sanayi Bölgeleri (OSB) deneyiminden yararlanmak üzere İstanbul, Gebze, Kocaeli ve Bursa'da düzenlenen eğitime katılmışlar; Türkiye'deki Oda Sistemi, Avrupa Oda Sistemi'nden alınan dersler, Eurochambres tanıtımı, Türk odaları kalite sistemi, oda akreditasyon sistemi, uluslararası ticaret hizmetlerinin teşviki, odaların finansal kaynakları, tahkim sistemi, TOBB-Eurochambres Oda Geliştirme Programları ve reform sürecinde özel sektörün rolü gibi konu başlıkları hakkında bilgi edinmişlerdir. Gebze ve Bursa Organize Sanayi Bölgeleri ziyaretleri yanısıra, otomotiv yan sanayi de tekstil dallarındaki sanayi kuruluşları da yerinde incelenmiştir.

2005 yılında Filistin Odaları için hazırlanan eğitim programı anketlerle desteklenerek ve genişletilerek bölgedeki diğer ülkelere yaygınlaştırılacaktır. Oda geliştirme işlevinin İslam ülkelerinde daha iyi yerine getirilmesi için OECD toplantılarından da istifade edilecek ve uluslararası camianın desteği de alınacaktır.

B.1.1.a. Orta Doğu Bilgilenme Toplantıları:

Şu anda TOBB ve TEPAV | EPRI tarafından yürütülmekte olan Oda Geliştirme Projesinin merkezinde Orta Doğu bölgesi olduğu için, bu bölgenin çok iyi tanınması gerekmekte, bu bölgedeki kuruluşlar ile olan bağların güçlendirilmesi büyük önem arz etmektedir.

Orta Doğu'da önemli gelişmelerin yaşandığı bir dönemde, TEPAV | EPRI bölgedeki son gelişmeleri ve Türkiye'nin bölgedeki rolünü konu alan yuvarlak masa toplantıları düzenlemiştir. Mart ayı içerisinde düzenlenen toplantıya akademisyenler, basın ve diğer kuruluşların temsilcilerinden oluşan yaklaşık yirmi kişilik bir katılım sağlanmıştır.

Mart ayında International Crisis Group (ICG) Orta Doğu Projesi Direktörü Joost Hiltermann'ın katılımıyla Irak Seçimleri'nden Sonra Anayasal Süreç'in değerlendirildiği bir toplantı düzenlenmiştir. Bu toplantıda seçim sonrası anayasal süreçte yeni Irak devletinin yapısının nasıl şekilleneceği, Şiilerin İslam temelli devlet kurma taleplerinin ne dereceye kadar destek göreceği,

hükümet kurma çalışmalarındaki son gelişmeler ve Irak'ta geçici parlamentoda temsil imkanı elde edemeyen grupların siyasi sürece ve anayasa yazım çalışmalarına katılmalarının nasıl sağlanabileceği soruları tartışılmıştır.

Irak anayasası ile ilgili yaşanan gelişmelerin ardından Eylül ayında bu toplantının ikincisi, yine ICG Orta Doğu Projesi direktörü Joost Hiltermann'ın katılımı ile gerçekleşmiştir. Bu toplantıda Hiltermann, Irak gezisinin hemen ardından bölgeye yönelik izlenimlerini aktarmış ve Irak anayasasının çelişkili maddelerini tek tek ele alarak Anayasanın onaylanma sürecine ilişkin görüşlerini katılımcılarla paylaşmıştır.

Ağustos ayında, İsrail'deki saygın düşünce kuruluşlarından olan ve Kudüs'teki İbrani Üniversitesi bünyesinde faaliyet gösteren Harry S. Truman Araştırma Enstitüsü başkanı Prof. Eyal Ben-Ari ve uzmanlarından Dr. Anat Lapidot Firilla, Dışişleri Bakanlığı Stratejik Araştırmalar Merkezi (SAM)'nin katkıları ile TEPAV | EPRI'yi ziyaret etmişlerdir. Bu vesile ile her iki enstitü de kendi faaliyetlerini tanıtmış ve ileriki dönemde enstitüler arasında gerçekleşebilecek işbirliği olanakları üzerinde fikir alışverişinde bulunmuşlardır.

Eylül ayında New York'taki New School bünyesinde yer alan "World Policy Institute" Direktörü Alon Ben-Meir, TEPAV | EPRI'ye yaptığı ziyarette, Orta Doğu'daki Gelişmeler ve Türk-Amerikan ilişkileri üzerine bir sunuş yapmıştır. Ankara Üniversitesi'nden Prof. Mustafa Aydın'ın moderatörlüğünü yaptığı "Orta Doğu'da Bölgesel İstikrar" konulu toplantıda İsrail'in geri çekilme planını hayata geçirmesi ile İsrail-Filistin ilişkilerinin yeni rotası, Irak'ta güç dengeleri ve gelecek dönem bölgede hangi dinamiklerin etkili olacağı, Amerika'nın İran politikası, Türk-Amerikan ilişkilerinin bölgedeki siyasi gündeme etkileri ele alınmıştır.

B.1.1.b. Avrasya Toplantıları

2005 yılında Filistin Odaları için hazırlanan oda geliştirme projesi kapsamındaki eğitim programının, 2006 yılında daha da genişletilerek Orta Asya ve Kafkaslardaki diğer bazı ülkelere için uygulanması planlanmaktadır. Bu bölge üzerindeki detaylı bilgi sahibi olmak, bölgedeki iş destek kuruluşları arasındaki ağları geliştirmek ve 2006 yılında düzenlenecek oda geliştirme programlarına hazırlık teşkil etmesi amacıyla, 2005 yılında TEPAV | EPRI bünyesinde bölgeye yönelik bir dizi toplantı düzenlenmiştir.

Eylül ve Ekim aylarında, Brookings Enstitüsü Wolfensohn Girişimi Projesi Direktörü ve Dünya Bankası Eski Başkan Yardımcısı Johannes Linn ve Brookings Enstitüsü Dış Politika Bölümü Kıdemli Uzmanlarından Fiona Hill'in katıldıkları iki toplantı düzenlenmiştir. Linn, Aralık 2005'te yayınlanacak olan UNDP Orta Asya İnsani Gelişim Raporu'nun ilk verilerini açıklamış ve Avrasya bölgesinde ekonomik entegrasyon ve işbirliği olanakları üzerine genel bir sunum yapmıştır. Hill ise "Kafkaslar ve Rusya'daki Son Gelişmeler: Türkiye Açısından Stratejik Bir Bakış Açısı" konulu bir sunuş yapmıştır.

Bütün bu toplantılara ek olarak, TEPAV | EPRI AB Projeleri Koordinatörü Derya Sevinç, Brookings Enstitüsü bölge uzmanlarından Fiona Hill ve Ömer Taşpınar ile birlikte bölgeye bir ziyaret gerçekleştirmiştir. Düzenlenen bu ziyaret, gelecek dönemlerde işbirliği kurulabilecek kişi, kurum ve kuruluşların belirlenmesi amacını taşımaktadır.

2005 yılında, bölgeye yönelik işbirliği kuruluşları ve organizasyonlar ile iletişim ağları oluşturma çabalarına önem verilmiş, bu çabalar 2006 yılında da artarak devam edecektir. Örnek olarak, Amerikan Odalar Birliği'nin bir yan kuruluşu olan "Center for International Private Enterprise" ile işbirliği şimdiden başlamıştır. Bu kuruluşun başkanı John Sullivan ve Orta Asya ve Güneybatı Asya Programı Direktörü Kipp Efinger ile temaslar kurulmuştur. Aralık ayında CIPE tarafından İstanbul'da, bölgedeki iş destek kuruluşlarının kapasitelerini arttırmaya yönelik bir eğitim programı düzenlemiş ve TEPAV | EPRI de bu eğitim programlarına aktif olarak katılmıştır. Filistin Odaları Federasyonu için daha önceden düzenlediğimiz eğitim programını ileriki dönemlerde bu bölgedeki odalar için gerçekleştirmek istediğimiz zaman, bu deneyim ve

işbirliği büyük önem arz edecektir. CIPE ile olan bu iletişim, 2006 iş planı çerçevesinde anlatılan ulaştırma projemiz açısından da bölgedeki iş destek kuruluşları ile irtibat içinde olmamız ve araştırma enstitüleri-iş adamları dernekleri arasında bir ağ oluşturmamız bakımından önemlidir.

B.1.2. TOBB-Barış İçin Sanayi (BİS) Girişimi

TOBB-BİS (Barış İçin Sanayi) girişimi 2005-2006 yıllarında TOBB ve TEPAV'ın Filistin bölgesine yönelik çalışmalarını birleştiren ana projeye verilen addır ve bölgedeki özel sektörün gelişimine katkı sağlamak amacıyla somut ve gerçekçi projelere odaklanmayı amaçlamıştır. Bu doğrultuda büyük sorunların çözümüne aşamalı olarak yaklaşıp, küçük ama sağlam adımlarla ilerlemek yöntemiyle kazanımlar elde edilmesi planlanmıştır. Bu girişimin çatısı altında yürütülecek projeler kapsamında Türk işadamının girişimciliğini, olağanüstü şartlarda iş yapma ve istihdam yaratma becerilerini bölge ülkelerine de aktarabilmeleri ve bölgedeki işbirliği olanaklarını geliştirecek kanallar yaratılması hedeflenmektedir.

TOBB-BİS bu doğrultuda 2005 yılında üç önemli adım atmıştır. Ankara Forumu ve bu Forum altında kurulan çalışma grupları bünyesinde yürütülen Turizm İşbirliği Projesi ve Erez Sanayi Bölgesinin Yeniden Canlandırılması Projesi. 2006 İş Planında ayrıntılandırılan Ortadoğu Sanayi Geliştirme Merkezi (MECID) ise bu projenin gelecekteki en önemli adımını oluşturmaktadır. Benzer girişimlerin 2006 yılında da artarak devam etmesi planlanmaktadır.

B.1.2.a. Ankara Forumu

Bölgesel ekonomik ilişkilerin geliştirilmesine yönelik faaliyetlerden biri olan "Filistin-İsrail-Türkiye Ekonomik İşbirliği için Ankara Forumu" Türkiye Odalar Borsalar Birliği, Filistin Ticaret, Sanayi ve Ziraat Odaları Federasyonu ve İsrail İmalatçılar Derneği'nin bir araya getirilmesiyle oluşturulmuştur. Bu forum, Türkiye, Filistin ve İsrail'den gelen işadamları delegasyonları arasında sürekli bir üçlü diyalog mekanizması geliştirmek amacını taşımaktadır. Ankara Forumu, barış sürecinde eksikliği bugüne kadar hissedilen ilk sivil toplum inisiyatifi özelliğine sahiptir.

Bu forum, üç toplum arasında yalnızca konuşmaya imkân veren bir kanal değil, somut konular etrafında fikir alışverişine ve hareket planları yapılmasına zemin hazırlayan gerçek bir platform olmaya doğru gitmektedir.

Nisan 2005 ve Eylül 2005 arasında yapılan üç toplantı ile Ankara Forumu çerçevesinde oluşturulan işadamları ağı, genel sorunlara yerel çözümler üretebilecek bir kapasite haline gelmiştir. Küçük ama pratik adımlarla karşılıklı güven tesis edilmeye başlanmıştır.

Şu ana kadar Ankara Forumu kapsamında iki çalışma grubu kurulmuştur. Bu çalışma gruplarından ilki İsrail'in Gazze'den çekilmesi süreci kapsamında bölgedeki turizm alanında yapılabilecek işbirliği olanaklarını araştırmaktadır. İkinci çalışma grubu ise Erez Sanayi Bölgesi'nin Yeniden Canlandırılması ile ilgilidir.

B.1.2.a.1. Erez Sanayi Bölgesi'nin yeniden canlandırılması için çalışma grubu:

TOBB-BİS kapsamında Türkiye'deki OSB modelini Ortadoğu ülkelerinde uygulama planının ilk parçası Filistin'deki Erez Sanayi Bölgesi'nin yeniden canlandırması girişimi olmuştur. Ağustos 2005'de İsrail'in Gazze'deki yerleşim bölgelerinden çekilme sürecine kadar, bu bölge İsraillilerin tarafından işletilmekteydi. İsrail'in Gazze'den geri çekilmesiyle beraber, İsrailli şirketler Erez Sanayi Bölgesinden taşınmak zorunda kalmış ve bölgenin İsrail pazarına olan kapısı kapanmıştır.

Gazze ile İsrail sınırının tam orta noktasında stratejik bir konumda bulunan Erez Sanayi Bölgesinin yeniden canlandırılması Ankara Forumunda tartışılan somut proje önerilerinin başında gelmiştir. Yapılan teknik çalışma ve siyasi temasların ardından TOBB-BİS girişimi

önderliğinde bir proje geliştirilmiştir. Yapılan teknik çalışma ve siyasi temasların ardından bir çalışma planı belirlenmiş, bu planın ilk aşamasını oluşturan İsrail ve Filistin'de siyasi kararların alınması ve mutabakat metinlerinin (Memorandum of Understanding) imzalanmasının sağlanması çabalarına hız verilmiştir. Bunları takiben Erez Bölgesi'nin yönetimini üstlenecek şirketin şu anda Türkiye'de kuruluşu tamamlanmış, Filistin'de kayıt altına alınması süreci ise devam etmektedir.

Projenin ikinci aşamasında bölgedeki inşaat faaliyetleri projelendirilecek üçüncü aşamasında ise yatırım promosyonu çalışmaları yürütülecektir. Proje sonunda Erez Sanayi Bölgesinin Filistin ekonomisine ve bölgedeki istikrara katkı yapan ve kendi ayakları üzerinde duran bir yapıya dönüşmesi hedeflenmektedir.

B.1.2.a.2. Turizm çalışma grubu:

Ankara Forumu'nun Nisan 2005'de Ankara'da yapılan ilk toplantısında bölgede turizm ile ilgili yapılabilecek işbirliği olanakları üzerine fikir alışverişinde bulunulmuştur. Haziran 2005'te Doğu Kudüs'te yapılan ikinci toplantıda ise bu konu ile ilgili bir çalışma grubu oluşturulmasına karar verilmiştir. Çalışma grubu üyeleri, Türkiye, Filistin ve İsrail'deki Turistik Otelciler, Yatırımcılar ve İşletmeciler Birliği yetkililerinden oluşmuştur.

Çalışma grubu, ilk ihtisas toplantısında şu öncelikleri tespit etmiştir:

- Filistin'de turizm üzerine çalışan personel için Türk, İsrail ve Filistin taraflarının ortak iştiraki ile kapasite artırımına yönelik programların düzenlenmeli;
- Uluslararası arenada "Kutsal Topraklar" kavramının bir marka olarak turistik açıdan reklamının yapılmasına yönelik çalışmalar yapılmalı;
- Özellikle Uzak Doğu olmak üzere Müslüman nüfusun yoğunlukta olduğu üçüncü ülkelerde Filistin-İsrail ve Türk topraklarının bir bölümünü içine alan paket turların promosyonu yapılmalı ve;
- Türk yatırımcıları için bölgeye FAM (tanıtma / alıştırma) gezileri düzenlenmelidir.

B.1.3. OECD Toplantıları

Merkezi Paris'te olan OECD (Organization for Economic Cooperation and Development), yaklaşık bir yıldır Orta Doğu bölgesine yönelik bir dizi toplantı gerçekleştirmekte ve bunları "OECD-MENA Investment Program" başlığı altında toplamaktadır. Bu program çerçevesinde, bölgeyi yakından ilgilendiren konular üzerine çalışma grupları oluşturulmuş ve bu tematik konuların nasıl geliştirilebileceği üzerine fikir alışverişinde bulunulmaya başlanmıştır. Bu çalışma gruplarından bir tanesi de reform sürecinde lokomotif görevi üstlenebilme kapasiteleri açısından özel sektör, yatırım promosyonu şirketleri, iş destek kuruluşları ve odaların rolünü araştırmaktadır.

TOBB-TEPAV, bölgede değişimi sağlayabilecek unsurlar olarak iş destek kuruluşları ve odaların gelişimini vurgulayan projesini, Nisan 2005 tarihinde OECD'nin Paris'teki Yönetim Kurulu Toplantısı'nda sunmuştur. Bu öneri OECD nezdinde büyük destek görmüştür. Eylül ayında Bahreyn'deki ve Ekim ayında İstanbul'daki OECD toplantıları çerçevesinde de Erez Sanayi Bölgesi'nin Yeniden Canlandırılması Projesi sunulmuştur. Özel sektörün gücünü kanıtlaması açısından bu proje başarılı bir örnek olarak kabul edilmiştir. OECD'nin düzenlediği bu toplantılar, TEPAV | EPRI ve TOBB'un OECD ve MENA ülkeleri nezdinde iş adamları dernekleri arasında kurduğu ağları geliştirmek açısından da çok önemlidir.

B.2. Gazeteci Eğitim Projesi

Türkiye'nin AB'ye üyelik müzakerelerinin önemli bir ayağını iletişim stratejisi oluşturmaktadır. İletişim stratejisi, müzakere sürecinde Türkiye'de toplumun doğru bilgilendirilmesini sağlayacak

önemli bir araç olarak ortaya çıkmakta, Brüksel ile Türkiye arasındaki bilgi akımın sağlıklı kılmak için medyaya önemli bir rol düşmektedir. Yine bu bağlamda önümüzdeki dönemde sivil diyaloğun güçlendirilmesi için neler yapılabileceğini tartışmak üzere yuvarlak masa toplantıları yapılmıştır. Programa katılan muhabirlerle irtibatı sürekli tutmak ve onlarla beraber bir tartışma platformu oluşturmak için zaman zaman AB ile ilgili güncel gelişmeler hakkında toplantılar düzenlenmiştir.

B.2.1. Avrupa ile İletişim

TEPAV | EPRI, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile birlikte Türk medyasının AB konusundaki kapasitesinin güçlendirilmesi ve tarafların ilişkilerini sorunsuz yürütülebilmesine olanak tanıyacak iletişim mekanizmasının kurulmasını sağlamak amacıyla "Avrupa ile İletişim Projesi" geliştirmiştir. Bu proje kapsamında Ankara ve İstanbul'da düzenlenen AB toplantıları ile Avrupalı uzmanlar tarafından müzakere stratejisi oluşturulmasına yönelik konunun tarafları olan bürokrasi, iş dünyası ve medyanın doğru bilgiye erişimini güçlendirilmesi hedeflenmiştir. Projenin Brüksel bölümünde AB bürokratlarının katkılarıyla Avrupa Komisyonu, Avrupa Konseyi, Parlamento ve AB komitelerine ziyaretleri içeren eğitim programları gerçekleştirmiştir. AB İletişim Projesi I ve II kapsamında toplam 40 ulusal gazetecinin AB'nin çeşitli politika alanlarında eğitimi gerçekleştirilmiştir.

B.2.2. AB Genişleme Sürecinde Medya

Türkiye'nin AB ile üyelik müzakerelerinde sivil toplumun güçlendirilmesi; medyanın bu süreçte üstleneceği rolü daha net olarak tanımlanabilmesi ve Türkiye'nin izleyeceği katılım aşamalarını kamuoyuna doğru iletmesi için medyanın yanısıra bürokrat ve işadamlarının da katıldığı toplantılar gerçekleştirilmiştir. Avrupa Komisyonu'nun Genişleme Departmanı'ndan Dr. Frank Hoffmeister Mart 2005'te, "AB Genişleme Stratejisi" konulu bir panel'de Birliğin aday ülkelere yönelik izlediği yasal prosedürleri ve politikaları anlatmıştır, Ayrıca Mayıs ayında, AB-Türkiye Karma İstişare Komisyonu eş başkanı Jan Olsson "Avrupa ile Sivil Diyaloğun Geliştirilmesi"ne yönelik planları aktarmıştır. Bunların dışında TEPAV | EPRI'nin Brüksel'deki programına katılan gazetecilerle Türkiye'nin müzakerelere ne kadar hazır olduğu ve nelerin yapılması gerektiği gibi konularda toplantılar yapılmıştır.

B.2.3. Özel Sektörün AB Sürecindeki Rolü

Bu proje çerçevesinde, Türk özel sektörünün geleceğe ilişkin sağlıklı bir yol haritası oluşturması için, Türk iş dünyasının temsilcilerinin konunun uzmanları ile biraraya gelerek, durum tespiti yaptığı ve görüş alış-verişinde bulunduğu geniş katılımlı toplantılar düzenlenmiştir. İş dünyasının AB sürecindeki örgütlenme yapısının resmini net bir biçimde ortaya koyabilmek için farklı ülkelerin AB sürecinde yer alan aktörlerin deneyimlerini paylaştıkları toplantılar gerçekleştirilmiştir. TEPAV | EPRI, Avusturya ticaret odasının Brüksel temsilcisini davet ederek Avusturya iş dünyasının Brüksel'deki örgütlenmesini anlattığı bir toplantı düzenlenmiştir.

B.2.4. AB ile Müzakere Teknikleri

Polonya ve Slovakya'nın müzakerecilerinin AB'ye intibak aşamalarını nasıl geçirdiklerini, masanın karşı tarafında yer alan Avrupa Komisyonu'nun bürokratları ile değerlendirdiği; ülke içi müzakere sürecini ve Birliğin aday ülkelere yaklaşımını aktardıkları bir çalıştay yapılmıştır. Türkiye'nin AB gündemindeki gelişmelere paralel olarak belli alanlardaki konulara açıklık getirmek düşüncesiyle Brüksel'den uzmanları, Türk iş dünyasının temsilcileri, STK üyeleri ve kamu çalışanları ile buluşturduğumuz bilgilendirme seminerleri hayata geçirilmiştir.

B.2.5. IKAP

Şirketler kesimine AB yolunda ışık tutabilmek için TEPAV | EPRI ayrıca çeşitli kamu kurumlarından, sivil toplum kuruluşlarından ve uluslararası örgütlerden temsilcilerin yer aldığı

bir çalışma grubu oluşturarak (IKAP) uyum sürecinde Türkiye'nin iktisadi öncelikleri ortaya koymak amacıyla birçok konuda uzman kişilerin katıldığı toplantı ve seminerler düzenlemektedir. IKAP projesi, TEPAV | EPRI ekonomi etütleri ile birlikte yürütülen bir çalışmadır.

B.3. AB Müzakere Sürecinin Örgütlenmesi Projesi

17 Aralık 2004 Zirve kararları ile başlayan dönemde Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne entegrasyonunda yaşanabilecek sıkıntıları en aza indirmek amacıyla Türkiye'nin içinde bulunduğu konum doğru analiz edilmeli ve üyelik müzakereleri için nasıl hazırlanması gerektiği belirlenmelidir. Bu amaçla Türkiye'nin ekonomik olarak AB yolundaki önceliklerini tespit edilmesi de müzakere sürecinin doğru yönetilmesi açısından şarttır.

Bu doğrultuda Avrupa'daki çeşitli araştırma ve sivil toplum kuruluşları ile ortak çalışma alanlarının geliştirilmesinin yanında, özellikle iş dünyası için Avrupa ile müzakerelerde iç örgütlenme yapısının oluşması da önemlidir. Avrupa Birliği müktesebatı, politika ve uygulamaları Türk iş dünyasının faaliyetlerini doğrudan etkilemektedir. 3 Ekim ile birlikte, Brüksel'de AB mevzuatı ilgili alınan tüm kararlardan Türk şirketlerinin sorumlu olacağı tescillenmiştir. Bu sebepten dolayı Türk iş dünyasının müktesebatı üstlenmesi ile ortaya çıkacak yükümlülükleri bilmesi gerekmektedir. Buradaki önemli nokta, Türk iş çevrelerini bu kadar yakından ilgilendiren konularda, AB müzakere sürecinde AB'nin yeni mevzuat ve politikalarında Türk iş dünyasının menfaatleri ve önceliklerine ilişkin görüşlerin yansıtılmasıdır. AB ve kurumları nezdinde lobi faaliyetlerinin nasıl yürütülmesi gerektiği konusunda bilgilendirilmesi şirketler kesiminin süreçte etkinliğini artıracak bir faktördür. TEPAV | EPRI, Bölgesel Çevre Merkezi (REC) ile ortak düzenlediği toplantıda, İngiltere Ticaret Odası'nın Brüksel Temsilciliği eski Başkanı'nın sahibi olduğu danışmanlık şirketini referansını kullanarak, Brüksel'deki karar alma mekanizmasının işleyişini, örnek lobi çalışmaları ile aktarmıştır.

Diğer taraftan müzakere sürecinde TEPAV | EPRI, Avrupa'daki önde gelen, saygın düşünce kuruluşları ve sivil toplum örgütleri ile işbirliği yaparak etki alanını geliştirmeyi ve ortak projeler yürütmeyi hedeflemektedir. Bunun ilk aşaması olarak merkezi Brüksel'de olan "Friends of Europe"un Avrupa'nın ileri gelen 45 düşünce kuruluşu ile ortak yayımladığı "Europe's World" adlı derginin danışma kurulunda yer almaktadır. TEPAV | EPRI'nin akademik kadrosunun kaleme aldığı makaleler ile katkıda bulunduğu Europe's World, 20.000 kişiye basılı olarak, 180.000'den fazla kişiye de internet ortamında ulaşmaktadır.

Yine aynı bağlamda İspanya'daki Complutense University of Madrid'in uluslararası güvenlik ve işbirliği konularındaki araştırma birimi (UNISCI) ile birlikte Türk dış politikası, Amerika, Orta Doğu, Avrasya, Kafkasya ve enerji politikası konusunda İspanyol ve Türk uzmanlarla iki günlük seminer çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların tebliğlerinden oluşan bir kitap yayına hazırlanmaktadır.

B.4. AB Konseyi Zirve Kararlarının Değerlendirilmesi

17 Aralık 2004 Zirve'sinin akabinde alınan kararların Türkiye ve Brüksel'deki konusunda yetkin kişilerle değerlendirildiği bir yuvarlak masa toplantısı gerçekleştirilmiştir. Bu başlık altında 2005 yılı içerisinde 3 Ekim gibi Avrupa Birliği organlarının Türkiye ile ilgili aldığı kararları değerlendirmek üzere kamuoyunun yakından ilgilendiği zirve ve toplantılar hakkında bilgi alış verişine yönelik toplantılar gerçekleştirilmiştir. Aynı zamanda bu toplantıda alınan kararların Türkiye'nin gelecekteki uygulamaları açısından ne anlama geldikleri ve buradan yola çıkarak takip edilebilecek politikaların ne olabileceği hakkında politika notları hazırlanmaktadır.

B.5. Kıbrıs Değerlendirmesi

Kıbrıs Sorunu, Ada'da yaşanan Annan Planı'nın referandumu süreci, Yeşil hat Tüzüğü'nün uygulamaya konulması ve Türkiye`nin AB ile resmen müzakerelere başlaması ile yeni bir boyut kazanmıştır. Bu gelişmeler aynı zamanda Kıbrıs Sorununa yeni parametreler kazandırmış ve yeni politika ihtiyaçları doğurmuştur. Kıbrıs Sorunu müzakere çerçeve belgesi ile Türkiye'nin AB müzakere süreci ile ilişkilendirilmiştir, dolayısıyla müzakereler boyunca Türkiye'nin önüne en fazla getirilecek konulardan biri olmaya devam edecektir. Özellikle, 1963 Ankara Antlaşması'nı on yeni AB üye ülkesini kapsayacak şekilde genişleten Ek Protokolünün, (G.) Kıbrıs`a uygulanması noktasında ortaya hukuki ve siyasi sorunların çıkması kuvvetle muhtemeldir.

TEPAV | EPRI'nin bu alandaki çalışmalarının temel amacı özellikle Annan Planı'nı referandum ile kabul ederek Kıbrıs Rumları ile beraber yaşama iradelerini ortaya koyan Kıbrıs Türklerinin uluslararası camiada halen Ada'daki ayrılıkçı toplum olarak nitelenmesine bir son vererek kendilerine uygulanan ekonomik ambargo ve izolasyonların hukuki ve siyasi zeminin yeniden gözden geçirilmesini sağlamaktır. Bu noktadan hareketle, TEPAV | EPRI, Kıbrıs projesi dahilinde çok boyutlu çalışmalar yapmaktadır:

- Loizidou Davası, insan hakları ihlalleriyle ilgili olarak açılan davalar sonucu elde edilecek hukuki kazanımların Kıbrıs Sorunu'nun en önemli faktörlerinden biri olduğunu teyit etmiştir. Maalesef, Kıbrıs Türkleri bireysel hak arama davalarına konu olabilecek Güney Kıbrıs ihlallerini yeterince gündeme getirememiş ve AİHM nezdinde gerekli girişimleri yapamamıştır. Bu eksikliği gidermek amacıyla TEPAV | EPRI, "Kıbrıs Türkleri'nin İnsan Hakları Alanında Bireysel Hak Arama Girişimleri Projesi"ni başlatmış ve somut ilerlemeler kaydetmiştir.
- Dış Politika Etütleri, ayrıca, KKTC`ye yönelik uygulanan ekonomik ambargo ve izolasyonların hukuki alt yapılarını inceleyen akademik çalışmalar yapmaktadır. Bu çalışmaların amacı Kıbrıs Rumları ile ortak yaşama iradelerini göstererek Ada`da çözümü destekleyen taraf olan Kıbrıs Türkleri`nin halen ekonomik ambargo ve izolasyonlara maruz bırakılmasının haksız bir uyulama olduğuna dair özellikle Avrupa kamuoylarında farkındalık yaratmaktır.
- Son olarak Güney Kıbrıs ulaşım araçlarına Türk havaalanı ve limanlarının açılmasının hukuki boyutunu kapsamlı olarak inceleyen teknik çalışmalar yapılmaktır.

Kıbrıs Türklerinin İnsan Hakları Alanında Bireysel Hak Arama Girişimleri Projesinin amacı Kıbrıs Türklerinin insan hakları alanında maruz kaldıkları ihlalleri tespit etmek, bu ihlaller hususunda dünya kamuoyunda bir farkındalık yaratmak ve tespit edilen dava konuları hakkında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi nezdinde girişimlerde bulunmaktır.

Projede kurumsal olarak; Avrasya Stratejik Araştırmalar Merkezi ve Kıbrıslı Türk İnsan Hakları Vakfı ile ortak hareket edilmektedir. Kurumsal ortaklıklar haricinde; Prof. Dr. Tuğrul Arat (Ankara Üniversitesi), Prof. Dr. Atilla Eralp (ODTÜ), Prof. Dr. Tekin Akıllıoğlu, Avukat Zaim Necatigil, Münci Özmen gibi alanında uzman kişiler ile bir dizi toplantı yapılmıştır.

Proje kapsamında, şu ana dek, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin mülkiyet hakkı, kayıplar, serbest dolaşım özgürlüğü, vatandaşlık gibi konularda gerçekleştirdiği insan hakları ihlalleriyle ilgili olarak kapsamlı bir inceleme yapılmış ve teknik inceleme boyutu büyük ölçüde tamamlanmıştır. Hak arama davalarına konu olabilecek girişimleri araştırmak üzere 15 Haziran 2005, 9 Temmuz 2005, 16-17 Ağustos 2005 ve 7 Ekim 2005 tarihlerinde bir dizi teknik yuvarlak masa toplantısı gerçekleştirilmiş ve bu çalışmalar sonucunda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi nezdinde dava konusu olmaya uygun olan başvurularla ilgili olarak izlenecek strateji belirlenmiştir. Yine bu çerçevede bireysel hak arama davalarına konu olabilecek girişimleri araştırmak üzere 13 Ekim 2005 tarihinde ABD eski Türkiye büyükelçisi Marc Grossman'ın katıldığı bir yuvarlak masa toplantısı gerçekleştirilmiştir.

KKTC'ye Yönelik Ekonomik Ambargo ve İzolasyonların Kaldırılması Projesinde ambargo ve izolasyonların hukuki altyapısını oluşturan Avrupa Adalet Divanı ve Birleşmiş Milletler kararları incelenerek, bu kararların hukuki ve siyasi arka planlarını analiz eden akademik çalışmalar yapılmaktadır. Kararların altında yatan gerekçelerin süreç içerisinde dönüştüğü ve Kıbrıs Türklerinin artık Ada'da ayrılıkçı ya da çözümü engelleyen taraf olarak görülemeyeceği ifade edilerek ekonomik ambargo ve izolasyonları kaldıracak yeni hukuki zeminler yaratılması ihtiyacının doğduğuna ilişkin dünya kamuoyunda bir farkındalık yaratmak amaçlanmaktadır.

B.6. TBMM-A.B.D. Kongresi Projesi

Türkiye ile Amerika Birleşik Devletleri arasındaki ilişki, çok geniş bir yelpazede seyreden ve değişik alanları içine alan bir ilişkidir. Özellikle son zamanlarda, her ne kadar Irak bu ilişkinin belirleyici unsurlarından birini oluştursa da, iki ülke arasındaki bağlantı, tek bir konu ile sınırlandırılamayacak kadar çok yönlüdür. Amerika, Türkiye'nin Avrupa'ya yönelimin desteklemekte, Kıbrıs'ta çözüm konusunda katkıda bulunmakta ve Türkiye'deki ekonomik reforma ve yürütülen IMF destekli Programa destek vermektedir.

Bütün bunlara rağmen özellikle Amerika'nın Irak politikası, Türkiye hükümeti ve sokaktaki Türk vatandaşları tarafından büyük tepki ile karşılanmış, iki ülke arasında uzun yıllar süregelen dostluk ve işbirliği, Türkiye'nin Irak operasyonu sırasında kendi topraklarını kullanma iznini Amerikalılara vermemesi ile sekteye uğramıştır. Bu nedenle, TEPAV | EPRI iki ülke arasındaki ilişkileri tekrar güçlendirecek, iki tarafın birbirlerini daha iyi anlamalarına katkıda bulunabilecek ve her iki ülkedeki karar alıcılara ilişkilerin geliştirilmesi konusunda yön verebilecek çalışmalar yürütmeye başlamıştır.

ABD Kongresi içinde Türk-Amerikan ilişkilerine ilgi duyan üyelerin katıldığı bir Türkiye Çalışma Grubu kurularak Türk ve Amerikan siyasileri arasında iletişimin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Daha önce benzer çalışma gruplarını Almanya, Japonya ve Meksika için kurmuş olan "ABD Eski Kongre Üyeleri Derneği" (USAFMC) ile işbirliği yapılarak, Kasım 2004'te ABD Kongresi Türkiye Çalışma Grubu oluşturulmuştur.

2005 yılı içerisinde program çerçevesinde toplantılar düzenlenmiş ve Çalışma Grubu üyeleri Türkiye'ye ziyarette bulunmuşlardır. Aynı çalışma grubu üyeleri, Mayıs ayında Kuzey Kıbrıs'a da bir ziyarette bulunmuşlar, geçen sene gerçekleştirilen referandumda evet diyen Kıbrıs Türklerine olan politik desteklerini de bu vesile ile göstermişlerdir.

ABD ile ilişkileri geliştirmek üzere başlatılmış olan A.B.D. Kongresi Türkiye Çalışma Grubu faaliyetlerine 2006 yılı içerisinde de devam edilecek, bunun yanısıra Brookings ve CSIS ile ortaklaşa toplantılar düzenlenerek Türkiye-ABD ilişkilerinin iyileştirilmesi ve Türkiye lehine geliştirilmesi için çalışmalarda bulunulacaktır.

Yine aynı çerçevede Brookings Enstitüsü ile yapılan işbirliği dahilinde, Amerika ve Türkiye'deki karar alıcıları transatlantik ilişkiler ve Amerika-Türkiye ilişkilerinin gündemi üzerine bilgilendirmek için hem Amerika'da, hem de Türkiye'de bir dizi toplantılar düzenlemiştir. ABD'de düzenlenen toplantılar çerçevesinde A.B.D.'nin Eski Dışişleri Bakanı Madeline Albright ve Avrupa Birliği'nin Genişlemeden Sorumlu Komisyon Üyesi Olli Rehn, Türkiye-A.B.D ilişkileri üzerine sunumlar yapmışlardır. Türkiye'de düzenlenen toplantılarda ise A.B.D. Dışişleri Eski Bakan Yardımcısı ve Brookings Enstitüsü Direktörü Strobe Talbott, Dünya Bankası Eski Başkan Yardımcısı Johannes Linn, ve A.B.D. Eski Türkiye Büyükelçisi Marc Grossman'ın da aralarında bulunduğu Türk ve yabancı uzmanlar, Irak meselesi, Türkiye-A.B.D.-A.B. ilişkileri ve Kafkaslardaki gelişmeleri ele almışlardır.

Düzenlenen toplantılara önde gelen karar alıcılar, Büyükelçiler, bürokratlar katılmış, kamuoyunun bilgilendirilmesi ve ilgili tarafların bir araya getirilerek fikir alış verişinde bulunmaları amaçları yerine getirilmiştir.

III Yönetişim Etütleri

A. Giriş

Dünyada 80'lerin sonundan itibaren kamu yönetiminde değişim rüzgârları esmektedir. Değişimi verimsiz kamu harcamaları, hantal bürokrasi ve yüksek borç yüklerinin yol açtığı kötü ekonomik performans tetiklemiştir. Anglosakson ülkelerde başlayan ve daha çok kamu mali yönetimine odaklanan reform, Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla birlikte ortaya çıkan demokratikleşme dalgasının da etkisiyle bütün dünyada devletin yapısı ve işlevlerinin topyekûn sorgulandığı bir değişim furyasına yol açmıştır.

Türkiye bu değişim dalgasına 90'lardaki siyasi ve iktisadi istikrarsızlık sonucu gecikerek ancak 90'ların sonunda ve çeşitli travmalardan sonra kapılmıştır. AB adaylık sürecinin başlaması ve siyasi istikrarın sağlanması son yıllarda değişimin ivmesini önemli ölçüde arttırmıştır.

Türkiye'de son iki-üç yılda yapılan yasal düzenlemelerle hem **mali** anlamda hem de **idari** anlamda radikal sayılabilecek bir reform çabası göze çarpmaktadır. Bu reformlar yeni kamu yönetimi ilkeleri ve AB hedefleriyle uyumlu bir biçimde bir taraftan hiç olmadığı kadar yerelleşme/yetki devri sürecini içermekte öte yandan kamu yönetimini stratejik düşünmeye, sonuç odaklı ve performansa dayalı bir hesap verme sorumluluğuna yöneltmektedir.

Bütün bu yapılan ve tasarlanan değişikliklerle hem kamu kurumlarının iç işleyişinde hem de vatandaşla olan ilişkilerinde önemli değişiklikler gündeme gelecektir. Merkezi idarenin yerel idare üzerindeki vesayeti nitelik değiştirecek, mevzuata uyum, yerindelik denetimi ve idari kontrollerin yerini demokratik süreçlerin teminatına yönelik ve kamusal hizmet odaklı performans denetimi alacaktır.

Bu reform niyetlerini destekleyen araçlar ve kurumlar henüz yeteri kadar gelişmemiştir. Üstelik kurumlar arasında kapasite açısından ciddi farklılıklar vardır. Bu nedenle Türkiye çapında, aynı anda ve aynı düzeyde bir reform uygulaması oldukça zor görünmektedir.

TEPAV | EPRI, bu dönüşüm sürecinin iyi yönetilmesinin ve ilgili paydaşlarca benimsenmesinin kalkınmanın "sürdürülebilir" kılınması açısından hayati olduğuna inanmaktadır. EPRI Yönetişim Etütleri Programı, bu çerçevede merkezi ve yerel idarelerin kapasitelerinin geliştirilmesine ve iyi yönetişimin kurumsallaşmasına yönelik çalışmalar yapmaktadır. Çalışmalar özellikle "Kamu Yönetiminde Saydamlığın Sağlanması" ve 'Yerelleşme'ye odaklanmakta ancak kamu yönetiminin etkin kılınması ile ilgili diğer etkinliklere de yer verilmektedir.

B. Yönetişim Etütleri Çalışma Alanları

B.1. TEPAV | EPRI Mali İzleme Grubu

B.1.1. Kamu Yönetiminde Saydamlığın Sağlanması: Yolsuzlukla Mücadele:

Çalışmaların amacı tüm dünyada olduğu gibi, Türkiye'de de uzun yıllardır kamu yönetimi ve ekonomik sistem üzerinde ağır bir yük oluşturan, toplumun her kesimini sosyal ve ekonomik olarak olumsuz yönde etkileyen ve kamu yönetimi disiplininin geleneksel temalarından birini oluşturan "yolsuzluk" konusuna ve politika tartışmalarına, gerek kurumsal gerekse de siyasal sorumluluk mekanizmaları açısından bilgi ve platform sağlamaktır.

7–8 Temmuz 2005 tarihlerinde TOBB-ETÜ'de bu doğrultuda Türk ve yabancı uzmanların katılımıyla geniş çaplı ve ses getiren "Yolsuzlukla Mücadele Konferansı" düzenlenmiştir.

Çalışmalar kapsamında TBMM'nin Yolsuzlukla Mücadele ile ilgili komisyon raporu güncellenip zenginleştirilerek bir yayın haline getirilmiştir. Ayrıca konferans sırasında yapılan sunuş ve tartışmalardan oluşan bir yayın hazırlanmıştır.

B.1.2. Mali İzleme ve Mali Saydamlık:

Son yıllarda sağlanan ekonomik istikrarın ve büyüme sürecinin devamlılığı açısından mali yönetimdeki aksaklıkların en aza indirilerek, mali saydamlık ilkelerine uygun davranılması gerekmektedir. Kamu mali yönetiminin ve Bütçelerin demokratik yaşam ve iktisadi istikrar açısından taşıdığı önem dikkate alındığında iyi mali yönetimin sadece hükümetlere bırakılamayacak kadar ciddi bir konu olduğu bütün dünyada genel kabul görmektedir. Nitekim gelişmiş batılı ülkelerde, kamuoyu adına kamu bütçe sürecinin, mali mevzuatın ve mali saydamlığın izlenmesi sivil toplum örgütleri/bağımsız düşünce kuruluşları tarafından uzun süredir yapılmaktadır.

TEPAV | EPRI Türkiye'de bu görevi yerine getirmek, hükümet üzerinde kamuoyu denetiminin sağlanmasına yardımcı olmak ve hükümetin politika tercihlerinde referans oluşturmak amacıyla Mali İzleme ve Mali Saydamlık alanında çalışmalar gerçekleştirmektedir.

Mali İzleme

Çalışma kapsamında aylık olarak bütçe gelişmeleri, mali mevzuat izlenmekte, değerlendirilmekte ve "Mali İzleme Raporu" adı altında her ayın ilk haftası içinde yayınlanmaktadır. Mali İzleme çalışması, Haziran ayında düzenlenen basın toplantısıyla tanıtılmış ve hazırlanan ilk rapor kamuoyunun bilgisine sunulmuştur. Mali İzleme Raporları Maliye Bakanlığı'nın bütçe verilerini açıkladıktan sonraki bir hafta içinde yayınlanan ön değerlendirme raporu ve her ayın ilk haftası içinde bir önceki aya kadar olan gerçekleşmelerin ve mevzuatın değerlendirildiği ayrıntılı rapor olmak üzere iki çalışma raporundan oluşmaktadır.

Mali Saydamlık

TEPAV | EPRI, 2004 yılı itibariyle başlatılmış olan ve TESEV bünyesinde yürütülen Mali Saydamlık çalışmasını 2005 yılı itibariyle bünyesine almıştır. Çalışma, Ankara Üniversitesi ve Bilkent Üniversitesi öğretim görevlisi Ferhat Emil ile ODTÜ öğretim görevlisi ve DPT uzmanı Hakkı Hakan Yılmaz tarafından geliştirilen bir endekse dayanmaktadır. Endeks, bürokratlar, akademisyenler ve ekonomi basın mensuplarından oluşan 23 uzmana yöneltilen 108 sorudan oluşan anket formunu temel almaktadır. Anket çalışmalarının tamamlanmasının ardından endeks verileri ayrıntılı olarak değerlendirilmiş ve "Mali Saydamlık Raporu" adı altında Aralık ayında düzenlenen basın toplantısıyla kamuoyunun bilgisine sunulmuştur.

2006 yılı içerisinde her ay Mali İzleme Raporu ve 6 ayda bir Mali Saydamlık Raporu yayınlanmaya devam edecektir. Bu raporlar dışında belli konulara yönelik derinlemesine araştırmalar yapılarak Mali İzleme işlevi zenginleştirilecektir.

B.2. Mahalli İdareler Reformu Çalışma Grubu

B.2.1.Yerel Yönetimlerde Kapasite Geliştirme

Türkiye'deki demokratikleşme süreci ve kamu yönetimi reformu yerel yönetimler açısından da yeni bir yönetim zihniyetini beraberinde getirmektedir. Yeni kamu yönetimi zihniyetiyle yatay örgütlenmeler, katılımcı karar mekanizmaları, yetki devriyle birlikte performansa dayalı hesap verme, maliyet etkinliği mekanizmaları, sonuç ve vatandaş odaklı hizmet anlayışı teşvik

edilmektedir. Bu ilkeler 2005 yılında yerel yönetim mevzuatına da girmiş dolayısıyla hukuki bir zorunluluk haline gelmiş bulunmaktadır. Ancak kapasite sorunları olan belediyeler açısından bu ilkeleri hayata geçirmek için kanunlar yeterli değildir. Bu çerçevede, Dünya Bankası Enstitüsünün (World Bank Institute – WBI) fon desteği verdiği Yerel Yönetimlerde Kapasite Geliştirme Projesi kapsamında yerel yönetimlere yönelik olarak çeşitli kapasite geliştirme programları tasarlanmakta ve yürütülmektedir.

2005 yılı içerisinde "**Yerel yönetimler eğitim ihtiyaç belirleme araştırması"** başlatılmıştır. Araştırma kapsamında 11 belediyeden 180'nin üstünde yönetici ve personelin katılımıyla anket çalışması gerçekleştirilmiş ve taslak rapor oluşturulmuştur.

9-13 Kasım 2005 tarihleri arasında Abant'ta ilgili merkezi idare kuruluşları ve mahalli idare temsilcilerinin katılımıyla Yönetimler Arası Mali İlişkiler Semineri düzenlenmiştir.

2006 yılı içerisinde yerel yönetimler eğitim ihtiyaç belirleme araştırması raporu ilgili merkezi idare kuruluşları, mahalli idareler ve sivil toplum kuruluşlarının katılımıyla gerçekleştirilecek atölye çalışmasıyla değerlendirilecek ve ardından nihai rapor oluşturulacaktır.

Raporda ortaya çıkan ihtiyaçlar çerçevesinde yeniden gözden geçirilmesi kaydıyla 2006 yılında Katılımcı Stratejik Planlama, Performans Yönetimi ve Denetimi, Maliyet Muhasebesi-Fayda Maliyet Analizi alanlarında eğitim programlarının düzenlenmesi öngörülmektedir.

B.2.2. Bölgesel Kalkınma

Bölgesel Kalkınma alanında ağ oluşturma çalışmalarına öncelik verilmiştir. Düzenlenen ağ oluşturma toplantılarına bölgesel kalkınma amaçlı faaliyetler yürüten yerel inisiyatifler, bölgesel kalkınma ajansları konusunda koordinatör kuruluş Devlet Planlama Teşkilatı ve AB destekli Bölgesel Kalkınma Programlarının Teknik Destek Ekipleri arasında işbirliğini sağlayıcı bir platformun oluşturulması ve sürdürülebilir kılınması amaçlanmıştır. Bu kapsamda 23 Mayıs ve 14 Eylül 2005 tarihlerinde iki toplantı düzenlenmiştir.

Toplantılar kapsamında Avrupa'da Bölge Kalkınma Ajansları konusunda yapılan inceleme sonucunda bir rapor hazırlanmıştır. Ağ çalışması kapsamında kalkınma ajanslarına nitelikli bir içerik sunmak amacıyla politika notları hazırlanmaktadır. Diğer yandan Bölge Kalkınma İnisiyatifleri/Ajansları arasında bir iletişim ağı oluşturmak üzere girişimler başlatılmış, kalkınma ajanslarına yönelik bir beklenti ve ihtiyaç anketi oluşturulmuştur.

B.2.3. Stratejik Planlama

Ankara Vilayeti Stratejik Planının oluşturulmasında teknik destek vermek amacıyla TEPAV | EPRI, Türkiye Ekonomi ve Sosyal Etütler Vakfı (TESEV) ve Türkiye Sanayi Sevk ve İdare Enstitüsü (TÜSSİDE) arasında bir çalışma grubu oluşturmuş, bu konuda Ankara Valisi ile bir toplantı yapılarak çalışmaların zeminini oluşturacak bir iş planı geliştirilmiştir. TEPAV | EPRI çalışma grubunun koordinatörlüğü görevini yürütmektedir. Stratejik planlama çalışması Ankara il Vizyonu'nun oluşturulması; ilgili çalışma grupları aracılığıyla alt vizyon ve stratejik hedeflerin oluşturulması; bu vizyon ve hedefler bağlamında Ankara İl Özel İdaresinin vizyon, misyon ve stratejik hedeflerinin oluşturulması aşamalardan oluşmaktadır. Çalışma diğer İl Özel İdareleri'nin de yararlanabilmesi için örnek bir uygulama olarak derlenerek yayın haline getirilecektir. Hazırlık çalışmalarının ardından faaliyetler 2006 yılı içinde başlayacaktır.

B.2.4. Kamu Kuruluşlarında "Özdeğerlendirme"

Genel Değerlendirme Çerçevesi (Common Assessment Framework – CAF) her kurumun uygulayabileceği, yönetim kapasiteleri konusunda standart bir özdeğerlendirme çerçevesi sunan, hem periyodik olarak tekrarlanabilen hem de ulusal olduğu gibi uluslararası karşılaştırma yapılmasına imkân tanıyan bir metodolojidir. CAF, AB kamu yöneticileri tarafından kamu

kurumları için tasarlanmış, basit, anlaşılabilir, ücretsiz, esnek ve stratejik planlama uygulamasına temel teşkil edecek bir değerlendirme çerçevesi sunmaktadır. CAF modeli ile ilgili olarak Başbakanlık Müsteşarlığı, Başbakanlık İdareyi Geliştirme Başkanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı gibi kuruluşlar yüz yüze görüşmelerle bilgilendirilmiştir. Model Türkçeye çevrilerek kitap halinde yayınlanmıştır.

2006 yılında CAF modeli için merkezi ve mahalli idare yöneticilerine yönelik bir eğitim programı düzenlenecek ve model stratejik planlama alanındaki çalışmalarla ilişkilendirilecektir.

B.2.5. Kamu Yönetimi Reformu Yuvarlak Masa Toplantıları

Kamu mali yönetimi ve yerel yönetimler alanında yapılan yasal düzenlemeler çerçevesinde merkezi ve mahalli idareler açısından hem modern yönetim tekniklerinin benimsenmesi hem de genişleyen yetki ve sorumlulukların layıkıyla üstlenilmesi, dikkatle yönetilmesi gereken ve çeşitli aktörlerin yer aldığı karmaşık bir geçiş sürecini içermektedir. Sivil toplumun da yer alması gereken bu süreçte TEPAV | EPRI yukarıda bahsedilen faaliyetlerinin yanısıra çeşitli yuvarlak masa toplantıları düzenlemekte, konunun uzmanlarını ve karar alıcıları biraraya getirmeye çalışmaktadır.

29 Mart 2005 tarihinde TEPAV | EPRI'de "Kamu Yönetiminde Yeniden Yapılanma" başlıklı toplantı düzenlenmiş, toplantıya DPT, Sayıştay, Hazine, İçişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği, TODAIE'den yöneticiler ve akademisyenler katılmıştır.

29 Eylül 2005 tarihinde yapılan "Kamu Mali Yönetimi ve Yerel Yönetimler Reformu: Neredeyiz? Ne Yapmalıyız?" başlıklı toplantıda, Kamu Yönetimi Uzmanı Şerif Sayın'ın hazırladığı rapor çerçevesinde, yerel yönetimlerin çıkartılan çeşitli kanunlarla uygulanması öngörülen mali yönetim tekniklerinin hangi tip yerel yönetimler tarafından hangi öncelikle uygulanacağı konuları üzerinde durulmuştur. Toplantıya, İçişleri Bakanlığı'ndan ve Başbakanlıktan üst düzey yöneticiler katılmıştır.

B.3. Enerji Reformu Çalışma Grubu

Son yıllarda uygulanan reformlardan bir diğeri de, enerji sektöründe özellikle de elektrik alanında gerçekleştirilen "liberalleşme" çabalarıdır. Bu tür reformlar, başka ülkelerde de görüldüğü gibi oldukça karmaşık bir süreç izlemektedir. Akademisyen ve Enerji sektöründe fiilen çalışanların katılımıyla oluşturulan çalışma grubu, reform uygulamalarını izlemek, değerlendirmek ve gerektiğinde karar alıcıları veya kamuoyunu aydınlatmak ve uyarmak amacını gütmektedir. Grubun bir diğer amacı ise, TEPAV | EPRI'nin bu konuda yapabileceği projeleri önermek ve tartışmaktır. Diğer bir olası proje konusu, özelleştirme sürecinde hukuki alt yapıya ilişkin sorunları inceleyen bir çalışma olarak belirmektedir.

Çalışma grubunda Proje Sorumlusu olarak Emin Dedeoğlu, Osman Sevaioğlu, İzak Atiyas, Yusuf Işık, Serhat Güney ve Güven Sak bulunmaktadır. Grup Mayıs ve Aralık aylarında toplanmıştır.

2006 Yılı İş Planı

2005 yılı içerisinde olarak gelecekteki çalışmalar için sağlam temeller atıldı. Düzenlenen toplantılar, yürütülen projeler, uluslararası düşünce kuruluşlarıyla kurulan ilişkiler ve ortaklıklar, Türkiye'de politika üreten kişiler ve kurumlarla sağlanan bağlar sayesinde 2006 yılında başlanılacak iddialı projeler aynen 2005 yılında yürütülen ve 2006'da devam edecek projeler gibi son derece başarılı olacaktır.

I Ekonomi Etütleri

A. Yatırım Ortamı Değerlendirme Çalışmaları

A.1. Reel Sektör Dinamikleri: Firma Giriş Çıkışını Etkileyen Faktörler

Ekonominin dönüşüm surecinin sürdürebilir olması ve sağlıklı bir şekilde devam edebilmesi için yeni girişimcilerin rahatlıkla faaliyete başlayabilmeleri, başarısız firmaların da sistemden çıkabilmeleri gerekmektedir. Başka bir deyişle firmaların *giriş* ve *çıkış* engelleriyle karşılaşmamaları gerekmektedir. Türkiye son yıllarda girişteki engelleri azaltmada yol almış olsa da çıkış engelleri halen sürmektedir. Bu alanda, 2006 yılında giriş ve çıkış yapısını ve reel sektör dinamiklerini incelemek için bir proje yürütmesi planlanmaktadır.

B. Sanayi Politikaları Çalışmaları

B.1. Yenilikçilik (İnovasyon) Politikaları Araştırma Projesi

Türk sanayinin bugün geldiği noktada, mevcut sektörlerin verimliliğinin hızla arttırılması ve girişimcilerin daha önce var olmayan yeni alanlara yeni yatırımlar yapması, Türk şirketlerinin küresel koşullarda rekabet edebilmesi için en önemli koşuldur. Aksi takdirde, şirketler kar marjlarının gitgide düşmesi tehlikesiyle karşı karşıya kalacaklar ve özellikle Çin gibi Asya ülkeleriyle rekabet edebilmek imkânsız hale gelecektir. Bunlardan dolayı Türk sanayi içinde yapılan AR-GE ve yenilik faaliyetlerinin desteklenmesi, rekabet gücümüzün artırılması için Sanayi Politikamızın ve Stratejimizin başlıca aracı olmak durumundadır.

TEPAV | EPRI özel sektörde yenilikçiliğin geliştirilmesine yönelik politikaların son derece önemli olduğu saptamasından hareketle 2006'da bir araştırma projesi başlatacaktır. Bu projenin amacı Türkiye'de yenilikçiliğin mevcut durumunu ilk defa şirket seviyesinde veri kullanarak analiz etmek, yenilikçilik ve teknoloji kullanıma dair uygulanmakta olan politika ve programların değerlendirilmesine yönelik bir gündem oluşturmak ve bu politikalara bilim-teknoloji bakışlarının ötesinde, mikroekonomik açıdan ele almak olarak özetlenebilir. 2005 yılında yenilikçilik konusuna yukarda çizilen çerçeve dâhilinde yaklaşan bir politika notu hazırlandı. 2006 yılında kapsamlı bir rapor hazırlanması planlanmaktadır.

B.2. Rekabet Haritası Projesi

Türkiye'nin rekabet haritasının çıkarılması projesinin sanayi politikaları çalışmaları altında yürütülmesi planlanmaktadır. Bu projenin tamamlanmasıyla birlikte; ülkemizde üretilen sanayi ürünlerinin bölgesel dağılımı ortaya çıkacaktır. 2005 yılında TOBB'un sanayi veritabanı alınarak analizi yapılabilir hale getirilmiş ve ilk analizlere başlanmıştır. Çalışma ile ilgili detaylar, farklı kesimlerin davet edildiği bir toplantı yapılarak katılımcılara anlatılmış ve görüşleri alınmıştır. 2006 yılında ilgili analizlerin yapılması sürdürülecektir ve çalışma yeni verilerle beslenerek genişleyecek ve ilk sonuçlar bir yuvarlak masa toplantısı eşliğinde Şubat 2006'da akademisyenlerle tartışılacaktır. Bulguları içeren tebliğ 2006 Mart ayı sonundan önce tamamlanacaktır.

B.3. Sektörel Teknolojik Gelişim Projesi

Bu projede, Türkiye'nin 1990'lı yıllardaki gelişmesinin maliyet azaltıcı bir teknolojik atılım getirip getirmediği sektörel bazda analiz edilecektir. Bu bağlamda, 1990-1998 döneminde Türkiye ekonomisinin üretim yapısında verimli olma yönünde bir eğilim olup olmadığı, kesimler arası ilişkiler çerçevesinde incelenecektir. Aynı zamanda, bu dönem içinde göreli üretim fiyatlarında önemli bir değişiklik olup olmadığına bakılabilecektir. Bu çalışmanın sonuçları Aralık 2005

itibariyle bir tebliğ halinde yayınlanacaktır. Sonuçların aynı zamanda Yatırım Ortamı Değerlendirmesi Raporu'na girdi sağlaması beklenmektedir.

C. Avrupa Birliği'ne Ekonomik Uyum Çalışmaları

C.1. Türk Sanayi Veritabanı Projesi

Dönüşüm sürecinde uygulanacak politikaların belirlenmesinde öncelikli kullanılması gereken kaynak sağlıklı bir sanayi envanteridir. TOBB'un üyelerine verdiği kapasite raporlarındaki bilgilerin elektronik ortama aktarılmasıyla envanter oluşturulmaya başlanmıştır. Böyle bir envanterin varlığı yatırım teşviklerinin bölgesel farklılıkları azaltacak şekilde tahsis edilmesini sağlayacak politikaların belirlenmesine kaynaklık edebilecektir. 2006 yılında veri tabanının içerdiği bilgilerin zaman içinde güncellenmesiyle birlikte bölgesel ekonomik canlılığın göstergesi olabilecek bir endeks hazırlanacaktır. Mart 2006'ya kadar teknik analizlerin bitirilmesi ve Nisan ayı sonuna kadar bir rapor olarak yayınlanması planlanmaktadır.

C.2. Yerel Veri Tabanı Projesi

Türkiye'de yerel ölçekte etki analizi ve analitik çalışmayı engelleyen en önemli faktörlerden biri yerel anlamda veri tabanı olmamasıdır. Hem TürkMod ve Tarım Sektörü Etki Analizleri projelerinde kullanılmak üzere hem de yerel analizlerin yapılmasını kolaylaştırmak için bir yerel veri tabanı projesi yürütülmektedir.

C.3. Tarım Sektörü Etki Analizi Projesi

TEPAV | EPRI, T.C Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ve merkezi Brüksel'de olan 'Global Economic Modelling Network (EcoMod)'un birlikte yürüttüğü bu projenin amacı, Türkiye'de tarım sektörü için tüm dünyayla olan etkileşimi içerebilen en yeni tekniklerle donatılmış modüler yapısı olan bir platform ve bilgi sitemi kurmaktır. Bu yapı sayesinde, Türk tarım sektöründe etki ve senaryo analizleri yapılabilecek, AB müzakere sürecinde, tarım sektörü reformlarının oluşturulması esnasında ve bölgesel kalkınma politikalarının belirlenmesinde analitik ve kantitatif analizlere dayanan sağlıklı politika önerileri getirilebilecektir.

C. 4. Avrupa Birliği Müzakere Sürecinde Sermaye Akımları Analizi Projesi

AB müzakere surecinde sermaye akımlarının genel olarak artma eğilimine gireceği söylenebilir. Aynı zamanda sermaye akımlarının niteliği de değişmektedir. Fakat müzakere surecinin zaman zaman kesilmelere uğrayabileceği ve hatta durabileceği de unutulmamalıdır. Proje benzer süreçten geçen ülke örneklerinden faydalanarak ideal ve gerçekleşen politika tepkilerini inceleyecektir. Bu sayede başarılı ve başarısız ülke örneklerini kıyaslamak ve Türkiye için önemli dersler çıkarmak da mümkün olacaktır. Proje kapsamında yapılacak çalışmanın sonuçlarının daha sonra yuvarlak masa toplantılarında tartışılması, ulusal ve uluslararası yayın ve konferanslara sunulması ve aynı zamanda Yatırım Ortamı Değerlendirmesi Raporu'na girdi sağlaması planlanmaktadır.

D. Verimlilik ve Rekabet Gücü Çalışmaları

D.1. TCMB ile ortak Verimlilik Projesi

Verimliliği etkileyen faktörleri araştırmak amacıyla TEPAV | EPRI Ekonomi Etütleri programı Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası (TCMB) ile ortak bir projeye başlamıştır. Bu proje kapsamında TCMB'nin elindeki yaklaşık 10,000 firmayı kapsayan firma bazındaki panel veri tabanı kullanılarak bir dizi çalışma yürütülecektir. 2005 yılında TCMB Araştırma ile çalışılacak konular üzerine görüşülmüş ve bir çalışma planı yapılmıştır. Veri tabanına TEPAV | EPRI'nin

erişimini sağlamak için TEPAV | EPRI ve TCMB arasında bir protokol imzalanmıştır. 2006 yılı içinde reel sektörün performans göstergeleri, verimlilik ve verimliliği etkileyen faktörler, kayıt dışı sektör analizi, KOBİ'ler için finansal erişim problemleri, rekabet ve rekabetçilik, reel sektörün risk algılaması ve risk yönetiminde değişiklikler ve Türkiye ekonomisinin yapısal dönüşümü konularında çalışmalar yürütülecektir.

D.3. Sanayide Enerji Verimliliğini Arttırma Projesi (SEVAP)

Firmaların verimliliklerini arttırabilmeleri için maliyetlerini daha etkili kullanabilmeleri, sanayide yeni üretim metotlarına geçebilmeleri gerekmektedir. Sanayinin en önemli girdilerinden birinin enerji olduğu düşünülürse firmaların enerjiyi verimli kullanması oldukça önem taşımaktadır. Bu amaçla TEPAV | EPRI Ekonomi Etütleri programı EIE ile birlikte Sanayide Enerji Verimliliğini Artırma Projesini (SEVAP) yürütmektedir. Proje TOBB'nin EİE ile yürüttüğü programın bir parçasıdır. Projenin amacı Türkiye'de dünyada birçok örnekleri görüldüğü gibi enerji verimliliği arttırma şirketlerinin (ESCO) Türkiye'de rolünün olup olmayacağını araştırmak ve özel girişimin böyle bir şirketi kurması için gerekli zemini hazırlamaktır.

D.3. Ekonomide Belirsizlik ve Verimlilik İlişkisini Araştırma Projesi

Dünya Bankası, TOBB ve TEPAV | EPRI işbirliğinde yürütülen Yatırım Ortamı anketinde ekonomik belirsizlik yatırım ortamını engelleyen önemli faktörlerden biri olarak görülmektedir. Makro belirsizlik birçok çalışmada incelense de mikro belirsizlik fazla incelenmemektedir. Bu projenin amacı anket verilerine dayanarak mikro belirsizliğin firmalar üzerinde etkisini incelemektir. 2005 yılında, projenin arkasındaki teorik model tamamlanmıştır ve ampirik metodoloji belirlenmiştir. Ampirik sonuçlar 2005 Aralık'ta analiz edilecektir.

E. Mali Sistem Geliştirme Çalışmaları

E.1. Finansmana Erişim Sorunları Analizi

KOBİ'lerin finansmana erişim sorunları şirketlerin dolaysıyla ekonominin sağlıklı büyümesinin önündeki başlıca engellerden biridir. Finansman erişimi sorunlarına çözüm geliştirebilmek için darboğazın nerden kaynaklandığını bulmak gerekmektedir. Bu amaçla TEPAV | EPRI Ekonomi Etütleri programı reel sektör finansal erişim sorunlarını analiz eden bir proje yürütmeyi planlamıştır. Projenin ilk aşamadaki amacı finansal erişimi zorlaştıran değişik faktörlerin tespiti ve bunların hangilerinin yüksek derecede önemli olduğunun anlaşılması olacaktır.

E.2. Bankacılık Doğrudan Yabancı Yatırım Analizi Projesi

Türkiye'de son zamanlarda en çok tartışılan konulardan biri bankacılıkta yabancı sermayenin ekonomin gelişimine katkısının ne şekilde olduğudur. Bu çalışmanın amacı geniş portföye sahip yabancı bankaların reel şoklara ve likidite şoklarına karşı borç verme davranışlarının değişimini analiz etmek olacaktır. Bu amaçla teorik ve ampirik bir çalışma gerçekleştirilecektir. 2005 yılında genel bir literatür taraması ile projenin yeri ve farklılığı belirlenmiştir. Bunun yanında ampirik metodolojinin belirlenmesiyle ilk sonuçlar analiz edilmiştir. 2006'da sonuçların yuvarlak masa toplantılarında tartışılması, ulusal ve uluslararası yayın ve konferanslara sunulması ve aynı zamanda Yatırım Ortamı Değerlendirmesi Raporu'na girdi sağlaması beklenmektedir.

E.3. Kredi Bilgilendirme Sistemi Projesi

KOBİ'lerin finansman sorunlarına uluslararası ekonomi camiasında önerilen çözümlerden biri kredi bilgilendirme sistemlerinin kuvvetlendirilmesidir. Fakat bu konuda göz ardı edilen nokta Türkiye'de KOBİ'lerin finansal erişiminde zorluk çekmesinin birçok sebebi olduğu ve sebeplerin sadece birini düzeltmenin sorunu çözüp çözemeyeceğidir. Bu çözüm önerisinin Türk özel

sektörüne olası katkısını analiz edebilmek amacıyla TEPAV | EPRI Ekonomi Etütleri Programı 2006 yılı için bir proje öngörmüş ve hazırlıklara başlamıştır. Proje sonunda politika analizlerine temel teşkil edecek bir tebliğ yazılacaktır.

E.4. Bütçe Açıkları Altında Banka ve Banka-dışı Finansmanı

Firmaların finansman ihtiyaçları ve bütçe arasındaki ilişki özellikle Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde dikkatlice incelenmesi gereken bir konudur. Bu alandaki bir çalışma reel sektör ve makroekonomi arasındaki ilişkiyi de göstermesi açısından önemli olacaktır. Bu amaçla TEPAV | EPRI Ekonomi Etütleri programı bütçe açığının bir çalışma yapmayı öngörmüştür. Proje sonunda karar alıcılar için politika analizini kolaylaştıracak bulgular elde edilmesi amaçlanmaktadır.

E.5. Bölgesel ve Karsılaştırmalı Bankacılık Sektörü Analizi

Türkiye'deki bankacılık sektörünün diğer bölge ülkelerine göre ne durumda olduğunu anlamak ve diğer ülkelerin bankacılık sektörleriyle karsılaştırmak amacıyla bir proje yürütülmesi planlanmaktadır. 2005 yılında bankacılık DYY analizi projesi kapsamında dünyadaki bütün belli başlı ülkelerin banka bilançolarının olduğu geniş bir veri tabanı oluşturulmuştur. 2006 yılında oluşturulan veri tabanı ile bölge bankaları analiz edilecek ve Türkiye bankaları AB bankaları ile karsılaştırılıp AB müzakere sürecinde beklenen olası değişiklikler tespit edilecektir.

F. İşgücü Piyasaları Çalışmaları

F.1. İşgücü Becerilerinin Dönüşüm Analizi Projesi

Türk özel sektörünün dünya ekonomisine hızla entegre olmasıyla beraber işgücü piyasalarında da hızlı bir dönüşüm yaşanması beklenmektedir. Bir yandan istihdamın halen önemli bir bölümünü kapsayan tarım sektöründen diğer sektörlere geçiş yaşanırken, buna paralel olarak rekabet gücünün azalmaya yüz tuttuğu sektörlerden, yükselen sektörlere bir işgücü kaymasının gerekliliği kaçınılmazıdır. Bu süreçteki uygulanması gereken politikalar bir yandan bu dönüşüm sürecinin maliyetini düşürürken, diğer yandan da süreci hızlandırarak işgücü piyasasının toplum için en uygun dengeye oturmasına katkıda bulunacak şekilde tasarlanmalıdır.

TEPAV | EPRI bu dönüşüm sürecinde karar alıcıların ihtiyacı olan bilgileri sağlamaya yönelik İşgücü Becerilerinin Dönüşüm Analizi Projesini 2006'da başlatmayı hedeflemektedir. Washington DC'deki Brookings Institute ile ortaklaşa yürütülecek bu proje ve önümüzdeki sürece yönelik politikaların geliştirilmesine temel sağlayacak analizleri gerçekleştirecek ve bu alanda önemli bir boşluğun doldurulmasına katkıda bulunacaktır.

F.2. Eğitim Sektörü Analizi Projesi

Bu proje iki ana kısımdan oluşmaktadır. İlk kısımda, içgöçün iş gücü piyasasına ve beşeri sermaye yatırımlarına olan etkilerini il bazında tahmin etmek amaçlanmaktadır. Projenin diğer kısmında ise bilgi ve iletişim teknolojilerine erişimin, öğrencilerin eğitimsel başarı ve erişimlerine olan etkilerinin tahmin edilmesi hedeflenmektedir. 2005 yılında, proje için yapılacak çalışmaları detaylandıran şartname yazılmış ve veri analizi için iş programı yapılarak çalışmalara başlanmıştır. 2006'da ekonometrik bir analiz yapılacak ve çalışmadan elde edilecek sonuçların bilgi teknolojilerine yapılacak olan yatırımların ve eğitim politikalarının planlanmasında yol gösterici olabilmesi için bir rapor yayımlanacaktır.

F.3. Genç Girişimciler Projesi

Bu projenin amacı gençliğin içinde olduğu işsizlik sorununun rakamlarla ortaya konması, işgücü arzının fazla ve eksik olduğu sektörlerin tespiti ve girişimcilik, şirket finansmanı gibi konularda

eğitim programları planlayarak gençliği yönlendirilmesine bilimsel bir katkı yapmaktır. 2006 yılında proje kapsamı ve araştırma gündemi belirlenecek, Wolfensohn Initiative ve diğer kuruluşlardan alınabilecek destek saptanacaktır. Veri toplama ve eğitim programlarının hazırlanması çalışmaları yürütülecek ve Projenin yürütülmesi için Brookings Institute tarafından görevlendirilecek olan bir uluslararası danışman ve TEPAV | EPRI tarafından görevlendirilecek olan yerel bir danışman ortaklaşa çalışacaktır. Ekonomi etütlerinde oluşturulacak bir araştırma ekibi danışmanlara araştırma ve analiz desteği sağlayacaktır. 2006'nın sonuna doğru tamamlanması planlanan rapor etkin bir medya kampanyası ile karar alıcılarla ve kamuoyu ile paylaşılacaktır.

G. Hizmetler-Sanayi İlişkileri Çalışmaları

G.1. Perakendecilik ve Tüketici Davranışları Projesi

Hizmetler-Sanayi ilişkileri çalışmalarında öncelikle perakendecilik sektörünü inceleme gereksinimi sektörün geri bağlantıları ile sanayinin birçok kanalını dolaylı ve dolaysız yollarla etkilemesinden kaynaklanmaktadır. Son yıllarda Türk ekonomisinde yaşanan dönüşüm süreci ile birlikte perakendecilik sektörü de önemli bir değişim geçirmektedir. Bu süreç içinde geleneksel perakendecilerin sayı ve satış hacimleri azalırken, özellikle büyük şehirlerde alışveriş alışkanlıkları değişmiş, hane halkının tüm ihtiyacını tek seferde karşıladığı süpermarket / hipermarket alışverişleri ağırlık kazanmıştır. Ortaya çıkan zincir mağazaların müşteriyi yakından takip edebilme kapasitelerinin sonucu olarak arz kanallarında da değişimler yaşanmış, planlı üretim ve lojistik hizmetleri önem kazanmıştır.

Bu projenin iki ana yapıda ilerlemesi hedeflenmektedir. Bunlardan birincisinde gündemde olan Perakendecilik Yasa Tasarısı'nın ayrıntılı bir etki analizi yapılacak ve yasa tasarısının amacı doğrultusunda politika önerileri yapılacaktır. Burada sektördeki "kazananlar" ve "kaybedenler"in belirlenmesi, kaybedenler için rehabilitasyon önerileri ve sektördeki rekabetçi yapının bozulmaması üzerine politika önerilerinin geliştirilmesi hedeflenmektedir. İkinci aşamada tüketici davranışlarındaki değişimin ve perakendecilik sektöründeki dönüşümün ekonomideki değişkenlerden nasıl etkilendiği ve ekonomik, sosyal etkileri üzerine analizler yapılacaktır.

G.2. Değer Zinciri ve Kümelenme Analizleri

Son dönemde, Türk ekonomisindeki başlıca sorunlardan biri olarak gitgide yükselmekte olan cari açık gösterilmektedir. Cari açığın kompozisyonunda ara malı ithalatının büyük bir paya sahip olduğu görülmektedir. Türk sanayicisinin dışardan satın aldığı ara malı değer zincirinde nasıl konumlandırdığı ve ne kadar değer katabildiği cari açığın zararlı ya da zararsız olarak nitelendirilmesinde önemlidir.

Bu projenin amacı Türk sanayisi için kilit önemi olan bazı sektörler için değer zinciri ve kümelenme analizleri yürütmektir. Bu projede Yatırım Ortamının Değerlendirilmesi anketinde ortaya çıkan veriler de değerlendirilerek derinlemesine analizler yapılacaktır. Nihai amaç, değer zincirinde yukarı tırmanabilmenin yol hartasını çizmektir. Bu projenin verimlilik, kurumsallaşma ve markalaşma konularında öneriler getirmesi hedeflenmektedir. 2005 yılında, Türkiye'de projeyi ortak yürütmek üzere ile Dünya Bankası Grubuna bağlı IFC ile anlaşmaya varılmıştır.

H. Şirketler Kesiminin Uyumu Çalışmaları

H.1. Kurumsal Yönetişim Projesi

Bu projenin amacı kurumsal yönetişim konusunda gündem oluşturmak, gelişmiş ülkelerdeki kurumsal yönetişim uygulamalarının etki analizlerini incelemek ve Türkiye'de ve diğer gelişen

ülkelerde kurumsal yönetişimin düzeyini, önemini ve etkilerini inceleyen bir rapor yayınlamaktır. Bu amaca yönelik olarak 2005 yılında Dünya Bankası ile beraber kurumsal yönetişim literatür taraması yapılmış ve TEPAV | EPRI – Dünya Bankası ICA anketinden kurumsal yönetişim endeksinin oluşturulması çalışmaları yürütülmüştür. Aynı zamanda, gündem yaratılması çalışmalarının ilk adımı olarak DPT Sanayi Politikaları raporuna kurumsal yönetişim konusunda bir ek yapılmıştır. 2006 yılında proje ile ilgili araştırma gündemi belirlenip veri toplama çalışmaları yürütülecektir. Projenin çıktısı Türkiye'de ve diğer gelişmekte olan ülkelerde kurumsal yönetişim altyapısını ve düzeyini, kurumsal yönetişimin önemini ve etkilerini inceleyen Kurumsal Yönetişim Raporu olacaktır.

II Dış Politika Etütleri

A. Sivil Toplum ve Özel Sektör Kuruluşları Arasında Ağ Oluşturma Çalışmaları

A.1. TOBB-BİS Girişimi ve Ortadoğu Sanayi Geliştirme Merkezi (MECID)

TOBB-BİS adı altında ve Ankara Forumu'nun bir parçası olarak yürütülen Erez Sanayi Bölgesinin canlandırılması projesi, 2006 yılı içerisinde ağırlık verilecek çalışmaların başında gelmektedir. TİKA ve TOBB'nin maddi ve stratejik katkılarıyla devam edecek çalışmalar, 2006 yılı içerisinde Sanayi Bölgesinin fiili olarak güçlendirilmesi ve işlerlik kazanması üzerine odaklanacaktır.

Henüz kurulum aşamasında olan Ortadoğu Sanayi Geliştirme Merkezi (İngilizce kısaltmasıyla MECID – The Middle East Center for International Development), teşkilatlanması tamamlandığında Barış için Sanayi girişimini kurumsallaştırmış olacaktır. Ortadoğu tanımı burada sadece Arap ülkelerini değil, içinde Türkiye'nin de bulunduğu genişletilmiş bir alanı kapsamaktadır. Türkiye'nin yıllardır yakın ekonomik ilişkiler içinde bulunduğu Kuzey Afrika ülkeleri, Körfez ülkeleri ve Kafkasya'daki ülkelerin MECID'in etki alanı içinde olması tasarlanmaktadır.

Sağlıklı ve geniş bir özel sektörün Ortadoğu bölgesi için önemini vurgulamakta yarar vardır. Ekonomilerinin çoğunda petrol gelirlerine bağımlılık ve hantallaşmış kamu sektörleri ön plana çıkan bu ülkelerde, hızla büyüyen nüfus için yeterli miktarda istihdam fırsatları olmaması siyasi sorunları beraberinde getirmektedir. Önümüzdeki dönemde bölgedeki özel sektör geliştirme gündemi için bölge ülkelerine bilgi ve kaynak aktarımının ötesinde, sorunların çözümü için özel olarak tasarlanmış somut projelere ihtiyaç olacaktır. Bu projelerin etkin olarak yürütülmesi karşılıklı güvene dayanan ortaklıkların başarısına bağlıdır.

MECID bu anlamda bir boşluğu doldurarak bölge ülkelerindeki şirketlerin girişimciliklerinin, yönetsel ve operasyonel kapasitelerinin ve rekabet güçlerinin arttırılmasına yönelik faaliyetler gerçekleştirmeyi planlamaktadır. Hem uluslararası kuruluşlarla yakın ilişkiler hem de TOBB ile olan işbirliği sayesinde Türk iş dünyasının bilgi birikimini ve tecrübelerini bölgedeki karar alıcılarla paylaşarak projelerin etkinliğinin arttırılması amaçlanmaktadır. İstanbul'da yerleşik olacak olması MECID'e aynı zamanda sembolik bir önem katacak; MECID'in Doğu ve Batı özel sektörleri arasında bir köprü oluşturmasına katkıda bulunacaktır.

Bölge ülkelerinin sanayi ve ticari faaliyetlerinin derinleştirilmesine somut projelerle katkıda bulunmak MECID'in temel amacını oluştururken dört farklı alana odaklanılması planlanmaktadır:

a) Araştırma ve Yayınlar: MECID'in başlıca amaçlarından biri hem teknik olarak doğru hem de kurumsal olarak uygulanabilir çözümlere dair bilgi eksikliğini gidermektir. Bu bağlamda özel sektör geliştirme konularında yerel ve bölgesel farklılıklara hassasiyet gösteren bir araştırma programın ortaya konması ve TEPAV | EPRI başta olmak üzere Türkiye'deki kurumların ve Dünya Bankası gibi uluslararası kuruluşların akademik kapasitelerinden faydalanılması öngörülmektedir.
b) Politika Geliştirilmesi ve Diyalog Mekanizmaları Kurulması: MECID tarafından gerçekleştirilen araştırmaların tamamlayıcı unsuru somut politika önerililerin geliştirilmesi olacaktır. Bu politika önerilerinden karar alıcıların haberdar olabilmesi için konferanslar, seminerler ve networking faaliyetlerinin düzenlenmesi öngörülmektedir.
c) Kapasite Artırımı: Bölgedeki hem özel hem kamu kurumların iş yapabilme kapasitelerin arttırılması önümüzdeki süreçte hayati önem taşıyacaktır. TOBB'un yarattığı sinerji ile MECID özellikle oda geliştirme faaliyetlerine yoğunlaşacak ve bölgedeki ticaret ve/veya

sanayi odalarının oda yönetimi, ticaret promosyonu, OSB geliştirme, gelir yaratma, sorun çözme gibi çok çeşitli alanlarda kapasitelerinin arttırılmalarına katkıda bulunacaktır.

d) Proje Geliştirme ve Uygulama: MECID'in vizyonu ve hedefleri ile uyum içerisinde olan projelerin geliştirilmesi ve uygulanması da temel faaliyetler arasında yer almaktadır. Bu projeler yerel kurum ve kuruluşlarla işbirliği ve ortaklık içinde yürütülecektir. Organize Sanayi Bölgeleri geliştirme, yabancı yatırım promosyonu, kurumsal yönetim, yatırım ortamı değerlendirmeleri bu gibi projelere örnek olarak sayılabilir.

MECID'in bölgenin gelişimine yapılabileceği katkıların ilk somut göstergesi Filistin Ticaret, Sanayi ve Ziraat Odaları Federasyonu ve Filistin Sanayi Bölgeleri İdaresi (PIEFZA) yetkileri için 3-10 Eylül 2005 tarihleri arasında TOBB ve TEPAV | EPRI işbirliğinde gerçekleştirilmiş olan kapasite artırım programıdır. TOBB-TEPAV Oda Geliştirme Projesi kapsamında da düşünülebilecek bu eğitim programının başarıyla tamamlanmış olması, benzer kapasite arttırımı programlarının MECID çatısı altında çeşitlendirilmesi ve farklı ülkelerde uygulanması için güven yaratmıştır. MECID'in sağlayabileceği faydaların sürekli nitelikte olması, somut projelerin gerçekleşmesine ve girişimlerin kurumsallaşmasına bağlıdır. MECID, TOBB'un Barış için Sanayi girişimini ve vizyonunu somutlaştırarak Ortadoğu bölgesinin gelişimi için hayati katkılarda bulunacaktır.

B. Avrupa Birliği Çalışmaları

B.1. Avrupa ile İletişim

B.1.a. Yerel Gazeteci Eğitim Programı

Yerel medya, başta sermaye yapısı, teknik donanım, kalifiye insan gücü, haber kaynaklarına erişim olmak üzere ciddi sıkıntılarla karşı karşıyadır. Birçoğu gazetecilik eğitimi almamış yerel medya mensupları, meslek içi eğitimin de yaygın bir uygulama olmaması sonucu, okuyucu ve izleyicilerini haber niteliğine sahip pek çok önemli meselede doğru ve tarafsız bilgilendirme konusunda yetersiz kalmaktadır. Bu projenin amacı yerel basın mensuplarını Türkiye'nin içinde yer alacağı Avrupa Birliği müzakere süreci konularında donanım kazandırmak ve Avrupa standartlarında etik gazetecilik bilincini oluşturmaktır. TEPAV | EPRI'nin TOBB ile birlikte hazırladığı ve hayata geçirmeyi planladığı Yerel Gazeteci Eğitimi projesi ile gündemde olan konularda edilgen destek veren değil; etik standartları takip eden ve her alanda olduğu gibi bu alanda da AB standartlarına uyum sağlamayı hedef edinmiş ve kamuoyunda bilinç yaratan bir yerel medyayı teşvik edecektir. Böylece yerel medya mensuplarının hem mesleki anlamda birbirlerine destek olmaları hem de yaşadıkları tecrübeleri ileriki aşamalarda birbirleriyle paylaşmalarını sağlayacak bir iletişim ağı oluşturulması hedeflemektedir.

TOBB ve Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonu ile beraber hayata geçirilecek bu projede, 22 il merkezinde düzenlenecek eğitim toplantılarında çevre şehirlerden de yerel medya mensuplarının katılımının öngörülmektedir. Toplamda 81 ilden 200'den fazla gazeteciyi kapsamayı amaçlayan eğitim programının sonunda Ankara'da geniş katılımlı bir seminer düzenlenmesi planlanmaktadır.

B.1.b. Avrupa ile Sivil Diyaloğun Geliştirilmesi Projesi

Bu projenin birinci ayağında, Avrupalı gazetecilerin Türkiye'ye davet edilerek Türkiye'yi tanıtıcı programların yapılması ve grubun Türk meslektaşları ile görüş alış-verişinde bulunabileceği bir platform yaratılması yer almaktadır. Projenin diğer ayağı farklı meslek gruplarındaki uzmanlar için benzer programlar gerçekleştirmeyi öngörmektedir.

B.2. AB Müzakerelerine Hazırlık Projesi

B.2.a. AB müzakerelerinde etki analizi yapmak ve görüş hazırlamak üzere kapasite geliştirme projesi

TEPAV | EPRI, AB'ye tam üyelik sürecine destek olunmasına yönelik olarak uzun dönemli bir kadro oluşturmayı amaçlanmaktadır. Böylelikle AB'ye uyum sürecinde her bir müzakere başlığı için TEPAV | EPRI'nin dış politika, ekonomi ve yönetişim etütleri ile koordine olarak yürütülecek çalışmalarla alternatif politika önerileri üretme imkanı ortaya çıkacaktır. Bu bakış açısıyla uzmanların yetiştirmesi; TOBB'un kapasite geliştirme sürecine katkıda bulunması; Türk sivil toplumunun sesinin Avrupa platformunda daha iyi duyulmasının sağlanması; Türk sermayesinin haklarını müzakereler süresince ve sonrasında korumaya destek verilmesi; 35 müzakere başlığı itibarıyla müzakere pozisyonlarının hazırlanmasına katkıda bulunulması ve her başlık için etki analizi yapılması hedeflenmektedir.

İlk yıl içerisinde, AB müzakere ve uyum sürecinde uzmanlaşacak en az altı araştırmacının eğitilmesi tasarlanmaktadır. İkinci sene sonunda seçilmiş en az altı müzakere başlığı için sivil toplum ve özel sektörün görüşlerini özümsemiş "gölge" müzakere takımının iskeletini oluşturulması ve araştırmacıların eğitiminin tamamlanması çalışmalara ilişkin olarak oluşturulan programın birer parçasıdır. Müzakere sürecine yönelik olarak araştırmacı yetiştirilmesi süreçlerinde kıdemli uzmanların destekleri sağlanacaktır. Bu birimin çalışmaları sonuncunda oluşturulacak görüşlerin Ankara'daki Uluslararası kuruluşların temsilcilikleri ve AB üyesi ülkelerin misyonları nezdinde aktarılması çalışmaların etkinliği sağlamak açısından önemlidir.

B.2.b. Avrupa Birliği Müzakere Başlıklarına İlişkin Etki Analizleri

Türkiye'nin AB mevzuatına uyumu çerçevesinde yerine getirilmesi gereken yasal düzenlemeleri ve oluşturulacak kurumsal altyapının analiz edildiği raporların oluşturulması planlanmaktadır. Bu çalışmada öncelikli olarak rekabet, hizmetlerin serbest dolaşımı, sermayenin serbest dolaşımı, tarım ve çevre başlıkları TEPAV | EPRI Ekonomi Etütleri ile birlikte analiz edilecektir.

B.2.c. Avrupa Kurumlarında Staj Programı

Avrupa bürokrasisinin merkezi aynı zamanda Avrupa'daki menfaat gruplarının (stake holder) en etkin lobi faaliyetlerini yürüttüğü Brüksel'de medya mensupları, akademisyenler, üniversite öğrencileri, düşünce kuruluşlarında araştırma yapan ve yayın çıkartan kişiler için Avrupa Kurumlarında staj yapmalarına olanak tanıyacak bir mekanizmanın geliştirilmesi öngörülmektedir. Bu çalışmanın amacı Brüksel'deki örgütlenmelerin yapısını anlamak (özellikle lobi gruplarının) ve Brüksel gözünden Türkiye'nin nasıl değerlendirildiği analiz edebilme fırsatını yakalamaktır. Staj için seçilen kişilerin izlenimlerini TEPAV | EPRI onayından geçerek politika notu olarak yayımlanması talep edilecektir.

B.2.d. Tematik Toplantılar

TEPAV | EPRI, Türkiye'nin siyasi ve ekonomik gündeminde yer alan konuları uzman konuşmacılar davet ederek işleyen ve farklı görüşleri bir platformda biraraya getirerek varolan tartışmalara perspektif kazandırmayı amaçlayan toplantılar gerçekleştirecektir. Önümüzdeki dönemde, Türk özel sektörünün rekabet gücünün artırılmasına yönelik Avrupa Birliği'nin çeşitli politika alanlarında Rekabet Politikasına öncelik verilerek yabancı uzmanların katılımıyla bilgilendirme seminerleri düzenlenmesi planlanmaktadır. AB'nin Adalet ve İçişleri Başlığı altında sınır güvenliği ve komşuluk ilişkileri konusu büyük öneme haizdir. TEPAV | EPRI ekibi tarafından bu konulara yönelik olarak araştırmalar yapılacaktır. Bu konu, bulunduğu bölge itibarıyla özellikle Türkiye için oldukça büyük öneme sahiptir.

B.3. Avrupa'daki STK'lar ile işbirliği ve ağ oluşturma

B.3.a. Düşünce kuruluşları ile ağ kurma çalışmaları

TEPAV | EPRI'nin 2005 yılında bu alanda başlattığı çalışmalar, merkezi İngiltere'de olan Center for European Reform (CER), Chatham House, Brüksel merkezli Friends of Europe, Center for European Policy Studies (CEPS) ve benzeri Avrupa'nın önde gelen düşünce kuruluşları ile işbirliği fırsatları geliştirerek daha geniş bir iletişim ağı oluşturmayı planlamaktadır. Bu kuruluşlarla ortak toplantılar gerçekleştirmek, akademik araştırmalar ve yayınlar yapmak, araştırmacı değişim programları hayata geçirmek amaçlanmaktadır.

B.3.b. AB Uyum Süreci Değerlendirme Toplantıları

Ankara'daki yabancı misyonlarda görevli müsteşar veya müsteşar yardımcıları ile 3 ayda bir TEPAV | EPRI ekibi tarafından hazırlanan sunumlar ile Türkiye'nin AB perspektifinin değerlendirileceği çalışma toplantıları düzenlenmesi planlanmaktadır.

B.3.d. AB'nin İşgücü Piyasası ve Demografik Yapısı ile ilgili Çalışmalar

Fransa'nın sayılı enstitüleri arasında yer alan Institut de Relations Internationales et Stratégiques (IRIS) ile geliştirilmeye çalışılan işbirliği olanakları çerçevesinde, Avrupa Birliği'nin geleceğine yönelik tartışmaların arttığı bu dönemde AB'nin işgücü piyasasının geleceği değerlendirilecektir. Bu çerçevede AB ekonomisinin geleceğine ve nüfus yapısına dair projeler hazırlanacaktır.

C. Dışsal Risk Alanlarına Yönelik Çalışmalar

C.1. Kıbrıs Çalışmaları

2005 yılı içerisinde başlayan projeler devam edecek ve Ocak 2006'nın ilk haftası içerisinde KKTC'de bir dizi toplantı yapılacaktır. Bu toplantılarda hem mal tazmin komisyonu yasa tasarısı ve AB Tüzükleri sebebiyle hareketli bir gündeme sahip olan KKTC'de ki son siyasi gelişmeler değerlendirilecek hem de Kıbrıslı Türklerin bireysel hak arama girişimleri projesinin durum değerlendirilmesi yapılacaktır.

Bunun haricinde, 2006 yılı içerisinde AB başkentlerinde akademik toplantı, seminer ve workshoplar düzenlenerek Kıbrıs Türkleri üzerinde yıkıcı etkileri bulunan ve artık hukuki ve siyasi geçerliliği tartışılır duruma düşen ambargo ve ekonomik izolasyonların kaldırılması yönünde kamuoyu çalışmaları yapılacaktır. Konu ile ilgili akademik çalışmalar hazırlanıp yayınlanacaktır. Bu akademik çalışmalar, 'Friends of Europe', The Centre for European Policy Studies (CEPS), International Crisis Group (ICG) ve Center for Strategic and International Studies (CSIS) gibi uluslar arası düşünce ve networking kuruluşları aracılığıyla etkin bir şekilde duyurulacaktır.

AB başkentlerinde akademik toplantı, seminer ve workshoplar düzenlenerek Kıbrıs Türklerinin insan hakları alanındaki mağduriyetleri, ambargo ve izolasyonlardan kaynaklanan ekonomik ve sosyal sıkıntıları hakkında Avrupa kamuoyunda bir farkındalık yaratılacaktır.

C.2. ABD ile ilişkiler Çalışmaları

ABD ile ilişkileri geliştirmek üzere başlatılmış olan A.B.D. Kongresi Türkiye Çalışma Grubu faaliyetlerine 2006 yılı içerisinde de devam edilecek, bunun yanısıra Brookings ve CSIS ile ortaklaşa toplantılar düzenlenerek Türkiye-ABD ilişkilerinin iyileştirilmesi ve Türkiye lehine geliştirilmesi için çalışmalarda bulunulacaktır.

C.3. Avrasya Çalışmaları

Çin'in Dünya Ticaret Örgütü üyesi olması ile birlikte artan ticaret hacmi, Avrupa'nın Türkiye üzerinden Çin'e ulaşmasını ve bu ülkeleri de transit ülke olarak kullanmasını gerektirecektir. Bu kapsamda, gerekli işbirliğinin kurulması kaçınılmaz olacaktır.

Ülkelerdeki altyapı çalışmalarının yanı sıra, özellikle ulaştırma sektöründeki gerek taşımacıların, gerekse gümrük ve ulaştırma yetkililerinin eğitimlere tabii tutulması önem taşımaktadır. Ülkelerdeki geçişlerin kolaylaştırılmasına yönelik uyumlaştırma çalışmaları, Ortak Tartı sistemi, Ortak geçiş belgesi gibi sistemlerin oluşturulması ile en hızlı, en kesintisiz ulaşım ağının kurulması mümkündür.

İşte tüm bu nedenlerle, TEPAV | EPRI, Orta Asya ve Kafkaslar bölgelerinin artan önemini de göz önünde bulundurarak, bölgeye ilişkin toplantılar düzenlemekte, ileriki dönemde gerçekleştirilebilecek projelerin altyapısını hazırlamaktadır.

Avrasya Çalışmaları dâhilinde şekil bulan ilk proje 2006 yılı içerisinde başlatılması planlanan Orta Asya Taşımacılık Projesidir. Bu girişim ile Orta Asya ve Kafkas ülkelerinin karşılaştıkları ulaştırma ile ilgili önemli spesifik ortak sorunların belirlenmesi ve bu sorunların giderilmesi için bölge ülkelerdeki özel sektör ve nakliyeciler dernekleri aracılığı ile çalışılması hedeflenmektedir. Bölgedeki ulaştırma ile ilgili personelin ulaştırma ağı, teknoloji, iş görme usulleri ve belgeleme gibi konularda eğitimlerinin sağlanması ve bu vesile ile bağlı bulundukları kuruluşların kapasitelerinin iyileştirmesi öngörülen hedefler arasındadır. Ön değerlendirme toplantılarına Ulaştırma Bakanlığı, Uluslararası Nakliyeciler Derneği (UND) ve TOBB TIR Dairesi yetkilileri ile şimdiden başlanılan projenin metni de hazırdır ve 2006 yılında daha da şekillendirilerek uygulamaya sokulması beklenmektedir.

Aynı zamanda bölgedeki diğer düşünce kuruluşları ve organizasyonlar ile işbirliği olanakları artırılacak ve Bölge üzerine araştırmalar ve makale yazımı teşvik edilecektir.

Önem teşkil eden ve üzerinde makale yazılabilecek birkaç araştırma konusu şu şekildedir:

- Güney Kafkaslardaki ülkelerin transit politikaları üzerine durum tespiti: Bu ülkelerin ulaştırma programlarında transit ile ilgili ne gibi maddelerin olduğu, bu maddelerin ne kadar gerçekçi ve uygulanabilir olduğu, hangi kuruluşlar tarafından finanse edildiği, TRACECA ve Trans-European Network gibi kavramların bu politikalara ne dereceye kadar hizmet ettiği;
- Orta Asya ülkelerinin Dünya Ticaret Örgütü Üyeliği: Bu bölgede tek DTO üyesi olan Kırgızistan örneğinin detaylı olarak incelenmesi, zamanlama açısından bölge ülkelerinin DTO üyeliğinin uygun olup olmadığı, DTO üyeliğinin teşvik edilmesi için neler yapılabileceği;
- Bölgesel kuruluşların etkinlikleri: Bu kuruluşların en önemlilerinin belirlenmesi, Central Asian Cooperation Organization - CACO'nun bölgedeki rolü üzerine detaylı bir araştırma, bölgesel kuruluşlar ile ne çeşit bir işbirliği içine girilebileceği, bu kuruluşların kapasitelerini arttırmak için neler yapmak gerektiği;

C.4. Doğu Akdeniz Çalışmaları

Doğu Akdeniz bölgesi Orta Doğu'yu Avrupa'ya bağlayan stratejik bir konumdadır. Bu stratejik konumu dolayısıyla bölgedeki ticaret hareketlerinin önemi artmaktadır. Doğu Akdeniz'de ekonomik entegrasyonun oluşturulmasına yönelik çabaların, bu bölgede kalıcı istikrarın sağlanmasına katkıda bulunacağı görüşünden yola çıkarak TEPAV | EPRI, bölgeyle ilgili çalışmalar yapan Institut de Relations Internationales et Stratégiques (IRIS) ile işbirliği kurmayı amaçlamaktadır. Bu çerçevede iki kurum, bölgede ekonomik entegrasyonun ve istikrarın sağlanmasına yönelik olarak çalışmalar geliştireceklerdir.

C.5. Ortadoğu Çalışmaları

Ortadoğu bölgesi yüzyıllardır ekonomik ve sosyal kalkınma bakımından potansiyelinin çok altında bir performans göstermektedir. Cılız kalmış özel sektör yapıları herhangi bir siyasi değişime yol açacak güce sahip değildir. Bölgenin hızla artmakta olan nüfusu ve milyonlarca işsiz gence istihdam yaratma gereği bölge ülkelerinin önünde ivedilikle çözülmesi gereken bir sorun olarak durmaktadır.

Bölgedeki demokratikleşme sürecinin olmazsa olmaz koşulu özel sektöre ve serbest piyasa kurallarına dayalı ekonomilerin güçlendirilmesidir. Türk özel sektörünün tecrübesinin bu süreçte bölgeye ışık tutabilecek nitelikte olduğu yıllardır dile getirilmektedir. Ancak somut olarak Türk işadamlarının bölgedeki ülkelerin sanayileşmesine ne gibi katkılarda bulunabileceği konusu yeterince değerlendirilmemiştir.

Bu ihtiyaçtan hareketle, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV | EPRI) aracılığıyla, bölgeye yönelik toplantılar düzenlemeye, TOBB-BİS Projesi çerçevesinde Ankara Forumu ve MECID girişimi gibi etkinlikler sayesinde bölge üzerine çalışmaya devam edecektir.

III Yönetişim Etütleri

A. Mali İzleme ve Mali Saydamlık

A.1. Mali İzleme, Mali Saydamlık: 2006 yılında Mali İzleme ve Mali Saydamlık projesi devam edecektir. Mali İzleme işlevi aylık raporların yanısıra belli bir konuya yönelik derinlemesine araştırmalarla zenginleştirilecektir. Mali Saydamlık araştırması ise yılda 2 defa olmak üzere yayımlanmaya devam edecektir. Yolsuzlukla ilgili araştırmalar devam edecek ve politika notları yayımlanacaktır.

A.2. Kamu Yönetiminde Saydamlığın Sağlanması – Yolsuzlukla Mücadele: 2006 yılında "yerelleşme ve yolsuzluk" ile "taahhüt sektörü ve yolsuzluk" genel başlıkları altında çalışmalar gerçekleştirilecektir. Bu kapsama araştırmalar ve bunlara bağlı olarak konferans ve/veya paneller gerçekleştirilecektir.

B. Mahalli İdareler Reformu-Yerelleşme Çalışmaları

B.1. Etki Analizi: Yerelleşme kapsamında bir dizi araştırmaya başlanacaktır. Bu araştırmaların kamu ile ortaklaşa yürütülmesi planlanmaktadır. Bunlar bazı merkezi hizmetlerin yerel yönetimlere devrine ilişkin strateji oluşturma ve etki analizi çalışmaları olacaktır. İlk olarak Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğünün devrine ilişkin bir etki analizi çalışması düşünülmektedir. Söz konusu etki analizi bir akademik personelin gözetiminde TEPAV | EPRI, Başbakanlık ve İçişleri Bakanlığı personelinin katılımıyla yapılacak, çalışmanın sonucu rapor olarak yayımlanacaktır.

B.2. Yerelleşme Stratejileri: Hükümet 2006 yılında da bazı merkezi kurum ve kuruluşlar ile işlevlerin yerel yönetimlere devrine devam edecektir. İlk olarak Sosyal Hizmetlerin devrine ilişkin bir kanun uygulamaya girecektir. Kanun taslağına göre 6 ay içinde devir işlemi gerçekleşecektir. Sosyal Hizmetlerin yerel yönetimlerine devrine ilişkin olarak uluslararası uzmanların ve konuyla ilgili kamu-sivil paydaşların katılacağı bir atölye çalışması yapılacaktır. Bir talep geldiği takdirde diğer sektörlerin devrine ilişkin olarak da benzer çalışmalar yapılacaktır.

B.3. Ankara İl Stratejik Planı: Ankara ilinin katılımcı stratejik planının hazırlanmasına 2006 yılında hız verilecektir. Bu kapsamda TEPAV | EPRI oluşturulan çalışma grubunun koordinatörü olarak İl Özel İdaresine çeşitli konularda teknik destek vermeye devam edecektir.

B.4. Bölgesel Kalkınma Politikaları: 2006 yılında kalkınma ajanslarına yönelik bir web portalı geliştirilecek, ajansların ihtiyaçları çerçevesinde bölgesel kalkınmanın araç ve yöntemleriyle ilgili politika notları ve çeşitli veritabanları oluşturulacaktır. Diğer yandan bölgesel kalkınma alanında çeşitli deneyimlerinin paylaşılması için uluslararası bir konferans düzenlenecektir.

B.5. Ortak Değerlendirme Çerçevesi: CAF'ın Türkçeye çevrilen değerlendirme broşürü yayınlanarak kamu kurumlarına dağıtılacaktır. Ayrıca EIPA ile Türkiye'de CAF eğitimi için ortak bir program konusunda çalışmalar sürdürülmektedir.

B.6. Sektörel/Yerel Harcama Analizi: Yerel yönetimlerin bütçe ve mali politikalarının sivil toplum tarafından izlenmesine ve bütçe sürecine etkin katılımlarının sağlanmasına yönelik olarak 2006 yılında bir proje yapılacaktır.

B.7. "Mahalli İdareleri reformu çalışma grubu: AB sürecinde yerel inisiyatiflerin değerlendirilmesi" Yerel Yönetimler Kapasite Geliştirme Projesi kapsamında 2006 yılı için aşağıdaki etkinliklerin gerçekleştirilmesi planlanmıştır :

- **Belediye Eğitimi İhtiyaç Değerlendirmesi:** Belediyelerin eğitim ihtiyaçlarının araştırıldığı araştırma tamamlanarak bir panel kapsamında tartışılacaktır.
- **Katılımcı Stratejik Planlama Eğitim Programı:** Mahalli idarelerin kanun gereği katılımcı bir anlayışla yapmakla yükümlü oldukları stratejik planların niteliğinin artırılması amacıyla katılımcı süreçlerin yönetilmesine dair yöntemlere odaklanan bir eğitim programı geliştirilecektir. Eğitim programı için *Katılımcı Stratejik Planlama* rehber kitabı hazırlanmaktadır.
- **Performans Yönetimi ve Denetimi Eğitim Programı:** Mahalli idarelerin performansa dayalı hesap verme sorumluluğuna odaklanan ve yeni kanunlarla getirilen performans esaslı bütçeleme anlayışının geliştirilmesi ve uygulamada kolaylık sağlanmasına dair bir içerik sunacaktır. Eğitim Programı öncelikle, mahalli idareler arası kıyaslamanın yapılabildiği ve performans hedef gerçekleşmelerinin izlenebildiği İçişleri Bakanlığı tarafından yürütülen BEPER sisteminin geliştirilmesini ve çeşitli anketlerle desteklenmesini amaçlamaktadır. Bu amaçla uluslararası uzmanların da katılımıyla bir atölye çalışması yapılması planlanmaktadır.
- **Maliyet Muhasebesi – Fayda Maliyet Analizi Eğitim Programı:** Mahalli idarelerin süreç odaklı, girdi ve çıktıların ilişkisine dayanan bir yönetim anlayışı içinde, aktivitelerini getireceği fayda ve gerekli maliyet arasında bir denge sağlanarak planlaması konularında çeşitli teknikler tanıtılacaktır. Bu konuda bir eğitim programı geliştirilecektir.

B.8. Yerel Akademisyenler Ağı Projesi

AB ile müzakere sürecinde yerel kalkınmanın büyük önem kazanacaktır. Yerel sorunları en iyi yerel aktörler tespit edebilirler ve çözüm üretebilirler. Bu açıdan bakınca yerel kalkınma ile ilgili çalışmalarını yürütmek için en uygun adayların yerel kalkınma ajansları, yerel üniversiteler, yerel akademisyenler ve sanayi ve ticaret odaları olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu çerçevede Ekonomi Etütleri programı Yönetişim Etütleri programı içinde yürütülen çalışmalarla koordine olarak Yerel Akademisyenler Ağı Projesi yürütmektedir. Projenin amaçları yerel akademisyenlerin birbirleriyle ve yerel kalkınma ajansları ve odalarla ortak bir platformda buluşmasını sağlamak, yerel sorunlara çözümler üreten çalışmalar yapılmasını desteklemektir.

B.9. Yuvarlak Masa Toplantıları: 2006 yılında da özellikle Mahalli İdareler Reformu konusunda çeşitli politika yapıcıların katıldığı toplantılar düzenlenecektir. Ayrıca düzenlenen toplantılara da katılınacaktır.

C. Enerji Reformu Çalışma Grubu

Enerji Reform Çalışma Grubu: 2006 yılında grup faaliyetlerini sürdürecek ve politika notları hazırlayacaktır. Enerji özelleştirmesinin hukuki alt yapısı üzerine odaklanacak bir araştırma yaptırılacaktır. Diğer bir araştırma konusu yerel yönetimlerin, genel olarak altyapı özel olarak enerji sektöründe kamu–özel ortaklığı çerçevesinde oynayabilecekleri roller olacaktır.

M. Rifat HİSARCIKLIOĞLU Başkan	Güven SAK Başkan Vekili	Bülent KOŞMAZ Muhasip Üye

Faik YAVUZ Üye	Nejat KOÇER Üye	Hasan ERSEL Üye	Gündüz AKTAN Üye

Ek:1/a

TÜRKİYE EKONOMİ POLİTİKALARI ARAŞTIRMA VAKFI
31.12.2005 TARİHLİ KARŞILAŞTIRMALI BİLANÇOSUDUR.

1 (YTL.)

AKTİF (VARLIKLAR)

	Önceki Dönem	Cari Dönem
AKTİF (VARLIKLAR) TOPLAMI	843,518.61	969,798.27
I- DÖNEN VARLIKLAR	**752,084.62**	**795,212.94**
A- HAZIR DEĞERLER	**321,916.18**	**189,955.34**
1- Kasa	340.94	8,551.86
3- Bankalar	321,575.24	187,574.08
4- Verilen Çekler ve Ödeme Emirleri (-)	0.00	6,170.60
B- MENKUL KIYMETLER	**147,832.12**	**423,767.78**
3- Kamu Kesimi Tahvil.Senet ve Bonoları	147,832.12	423,767.78
D- DİĞER ALACAKLAR	**0.00**	**7.60**
4- Personelden Alacaklar	0.00	7.60
E- STOKLAR	**30.00**	**0.00**
7- Verilen Sipariş Avansları	30.00	0.00
G- GELECEK AYLARA AİT GİDR.VE GELR.TAHH.	**267,291.55**	**153,809.21**
2- Gelir Tahakkukları	267,291.55	153,809.21
H- DIĞER DÖNEN VARLIKLAR	**15,014.77**	**27,673.01**
4- Peşin Ödenen Vergiler ve Fonlar	15,014.77	17,064.72
5- İş Avansları	0.00	3,594.95
6- Personel Avansları	0.00	7,013.34
DÖNEN VARLIKLAR TOPLAMI	**752,084.62**	**795,212.94**
II- DURAN VARLIKLAR	**91,433.99**	**174,585.33**
6- Bağlı Ortaklıklara Sermaye Taahh. (-)	0.00	0.00
D- MADDİ DURAN VARLIKLAR	**90,711.83**	**173,825.21**
4- Tesis Makine ve Cihazlar	20,764.93	157,905.99
6- Demirbaşlar	93,267.39	96,582.40
7- Diğer Maddi Duran Varlıklar	0.00	0.00
8- Birikmiş Amortismanlar (-)	23,320.49	80,663.18
E- MADİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR	**722.16**	**541.62**
5- Özel Maliyetler	902.70	902.70
7- Birikmiş Amortismanlar (-)	180.54	361.08
G- GELECEK YILLARA AİT GİDER VE GEL.TAH.	**0.00**	**218.50**
1- Gelecek Yıllara ait Giderler	0.00	218.50
DURAN VARLIKLAR TOPLAMI	**91,433.99**	**174,585.33**
AKTİF (VARLIKLAR) TOPLAMI	**843,518.61**	**969,798.27**

PASİF (KAYNAKLAR)

	Önceki Dönem	Cari Dönem
PASİF (KAYNAKLAR) TOPLAMI	843,518.61	969,798.27
I- KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	**22,261.69**	**103,582.87**
B- TİCARİ BORÇLAR	**16,851.29**	**53,169.22**
1- Satıcılar	16,851.29	53,169.22
C- DİĞER BORÇLAR	**1,017.89**	**3,005.02**
4- Personele Borçlar	0.00	2,216.41
5- Dğer Çeşitli Borçlar	1,017.89	788.61
F- ÖDENECEK VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER	**4,392.51**	**47,408.69**
1- Ödenecek Vergi ve Fonlar	1,563.30	21,827.00
2- Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri	2,829.21	25,581.69
5- Dğer Çeşitli Yabancı Kaynaklar	0.00	0.00
KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR TOPLAMI	**22,261.69**	**103,582.87**
II- UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	**0.00**	**0.00**
UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR TOPLAMI	**0.00**	**0.00**
III- ÖZ KAYNAKLAR	**821,256.92**	**866,215.34**
A- ÖDENMİŞ SERMAYE	**320,000.00**	**320,000.00**
1- Başlangıç Malvarlığı	320,000.00	320,000.00
2- Statü Yedekleri	0.00	0.00
3- Olağanüstü yedekler	0.00	0.00
D- GEÇMİŞ YILLAR GELİR FAZLALARI	**0.00**	**501,256.92**
1- Geçmiş Yıllar Gelir Fazlaları	0.00	501,256.92
F- DÖNEM NET GELİR FAZLASI	**501,256.92**	**44,958.42**
1- Dönem Net Gelir Fazlası	501,256.92	44,958.42
ÖZ KAYNAKLAR TOPLAMI	**821,256.92**	**866,215.34**
PASİF (KAYNAKLAR) TOPLAMI	**843,518.61**	**969,798.27**

.....15,30.....YTL.
DAMGA VERGİSİ TARAFIMIZDAN
MAKBUZ KARŞILIĞI ÖDENECEKTİR.
DEFTER SIRA NO:.....57.....

TÜRKİYE EKONOMİ POLİTİKALARI ARAŞTIRMA VAKFI
Uğur Mumcu C. No 80/3-4 G.O.P./ANK.
SEÇMENLER VD 879 051 0689

Mustafa Üzeler
Yeminli Mali Müşavir
Oda Kayıt No: 4/6 Angora Evleri C-7/5
Beşevler / ANKARA
Tel: (0.312) 225 13 60 - 61 - 447 21 71
Başkent Vergi Dairesi: 922 015 2233

EK: 1/b

TÜRKİYE EKONOMİ POLİTİKALARI ARAŞTIRMA VAKFI
01/01/2005-31/12/2005 TARİHİ AYRINTILI GELİR TABLOSU

	Önceki Dönem	Cari Dönem
A - BRÜT SATIŞLAR	**274,127.75**	**785,475.20**
1- Yurtiçi Satışlar	0.00	0.00
2- Yurtdışı Satışlar	0.00	0.00
3- Diğer Gelirler	274,127.75	785,475.20
Bağış Gelirleri	274,127.75	785,475.20
B - SATIŞ İNDİRİMLERİ (-)	0.00	**0.00**
1- Satıştan İadeler (-)	0.00	0.00
2- Satış İskontoları (-)	0.00	0.00
3- Diğer İndirimler (-)	0.00	0.00
C - NET SATIŞLAR	**274,127.75**	**785,475.20**
D - SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	0.00	**0.00**
1- Satılan Mamüller Maliyeti	0.00	0.00
2- Satılan Ticari Mallar Maliyeti (-)	0.00	0.00
3- Satılan Hizmet Maliyeti (-)	0.00	0.00
4- Diğer Satışların Maliyeti (-)	0.00	0.00
BRÜT SATIŞ KARI VEYA ZARARI	**274,127.75**	**785,475.20**
E - FAALİYET GİDERLERİ (-)	**122,363.18**	**1,425,059.33**
1- Araştırma ve Geliştirme Giderleri (-)	0.00	0.00
2- Pazarlama, Satış ve Dağıtım Gider.(-)	0.00	0.00
3- Genel Yönetim Giderleri (-)	43,929.65	207,801.66
4- Amaçlara Yönelik Giderler (-)	78,433.53	1,217,257.67
FAALİYET GELİR VEYA GİDER FAZLASI	**151,764.57**	**-639,584.13**
F - DİĞER FAALİYET,OLAĞAN GELİR VE KARLAR	**350,711.10**	**703,125.52**
1- İştiraklerden Temettü Gelirleri	0.00	0.00
2- Bağlı Ortaklıklardan Temettü Gelirleri	0.00	0.00
3 Faiz Gelirleri	349,143.94	698,951.52
4- Komisyon Gelirleri	0.00	0.00
5- Konusu Kalmayan Karşılıklar	0.00	0.00
6- Menkul Kıymet Satış Karları	1,567.16	0.00
7- Kambiyo Karları	0.00	4,174.00
8- Reeskont Faiz Gelirleri	0.00	0.00
9- Diğer Olağan Gelir ve Karlar	0.00	0.00
G - DİĞ.FAAL.OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR (-)	**1,218.75**	**11,555.91**
1- Komisyon Giderleri (-)	0.00	0.00
2- Karşılık Giderleri (-)	0.00	0.00
3- Menkul Kıymet Satış Zararları (-)	0.00	0.00
4- Kambiyo Zararları (-)	1,218.75	11,555.91
5- Reeskont Faiz Giderleri (-)	0.00	0.00
6- Diğer Olağan Gider ve Zararlar (-)	0.00	0.02
H - FINANSMAN GİDERLERİ (-)	0.00	**0.00**
1- Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	0.00	0.00
2- Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	0.00	0.00
DÖNEM GELİR VEYA GİDER FAZLASI	**501,256.92**	**51,985.48**
I - OLAĞANDIŞI GELİR VE KARLAR	0.00	**0.02**
1- Önceki Dönem Gelir ve Karları	0.00	0.00
2- Diğer Olağandışı Gelir ve Karlar	0.00	0.02
J - OLAĞAN DIŞI GİDER VE ZARARLAR (-)	0.00	**7,027.08**
1- Çalışmayan Kısım Gider ve Zararları (-)	0.00	0.00
2- Önceki Dönem Gider ve Zararları (-)	0.00	7,027.02
3- Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar (-)	0.00	0.06
DÖNEM GELİR VEYA GİDER FAZLASI	**501,256.92**	**44,958.42**
K - DÖNEM GELİR FAZLASI VER.VE DİĞ.YAS.YÜK.KRS. (-)	0.00	**0.00**
DÖNEM NET GELİR FAZLASI	**501,256.92**	**44,958.42**

DAMGA VERGİSİ TARAFIMIZDAN ÖDENECEKTİR.
MAKBUZ KARŞILIĞI
DEFTER SIRA NO: 50
760 YTL.

TÜRKİYE EKONOMİ POLİTİKALARI ARAŞTIRMA VAKFI
Uğur Mumcu C. No: 80/3-4 G.O.P./ANK.
SEÇKİNLER VD. 879 051 0689

Mustafa Üzelci
Yeminli Mali Müşavir
Oda Kayıt No: 416 Angora Evleri C-7/5
Çankaya / ANKARA